

НОМНОМА

НОМНОМА

Мураттиб Ашраф Акрам

Душанбе - 2015

ББК 81.2 ТОҶИК – 4 + 85. 127 + 86. 38

Н – 78

Номнома

Муратгиб Ашраф Акрам

Китоб аз ҷониби Кумитаи оид ба корҳои дин, танзими анъана ва ҷашну маросимҳои миллии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон (Ташҳиси давлатии диншиносӣ №66 аз 24.07.2015) ба ҷоп тавсия шудааст.

Номгузорӣ яке аз умури лузумию асосӣ дар ҳаёти ҷомеаи инсонӣ, таҷассумгари фарҳангу тамаддуни он ва як рӯйдоди муҳим дар зиндагии навзод аст. Ном яке аз бахшҳои ҳувияти шахс маҳсуб мешавад ва волидайнро зарур аст, ки ин вазифаи муҳими хешро ба беҳтарин вазҳ анҷом диҳанд. Дар ин рисола намунаи чанде аз номҳои мардона ва занонаи маъмул бо таъйини мансубияти забонӣ ва баёни маънӣ фароҳам оварда шудааст, ки умед аст касеро дархур гардад.

ISBN 978 999 75 – 884 7 - 0

Душанбе - 2015

Сарсухан

Ном аломати тафаррукии мавҷудоти олам буда, хамаи ашъи бечону махлуқоти зинда тавассути асомияшон мушаххас мегарданд. Ҷомеаи инсониро бар зами исмгузори ашъу ҳодисоти муҳиташ зарурати номгузори ҳар як фард ҳамчун аломати ташхис аз дигар фарде пеш омад. Пас номгузорӣ яке аз умури лузумию асосӣ дар ҳаёти ҷомеаи инсонӣ гардида, таҷассумгари фарҳангу тамаддуни он мебошад. Номҳо далоили қадимият, волоият ва вусъати тамаддуни мардум буда, ҳокӣ аз дараҷаи фарҳанги ҷомеаҳои инсонӣ мебошанд.

Номгузорӣ дар байни ақвоми мухталиф вижагиҳои хешро дошта, онҳо ба афродашон аз рӯи русуму боварӣ ва одоташон ном мениҳоданд. Масалан, қабоиلى Ҳиндӣ ва бархе африқоӣ барои ҷилавгирӣ аз таъсири арвоҳи бад, ҷинну шаётин ба навзодон номҳои дофеъа мегузоштанд. Инчунин, дар қабоиلى Ҳиндӣ волидон номи ҳақиқии фарзанди хешро то рӯзи ба балоғат расиданаш аз ӯ махфӣ медоштанд. Юнониҳои қадим ба кӯдаконашон номҳои худову олиҳаҳошонро ба хотири касбияти сифоту сарнавишти онҳо медоданд. Қабоиلى славянӣ номи аслии фарзандашонро пинҳон намуда, ба истиснои волидону падарони таъмидиву хешовандони наздик каси дигаре онро намедонист ва барои ӯ номеро эълон медоштанд, ки шарру рӯҳи ҳабисро тарсондаву ба он мутаваҷҷеҳ насозад. Баъзе қавмҳо атфолро аввалан лақабе дода, баъдан дар синни балоғат пас аз ташаккули ҳислатҳои тифл мутобиқ ба онҳо ном мегузоштанд. Дуномагӣ - яке ҳақиқиву дигаре барои умум дар тамаддуни бисёре аз қавму қабоил роиҷ буд, ки номи ҳақиқиро аз умум барои таъсири баде нарасидан ба ӯ махфӣ медоштанд.

Бархурди тамаддунҳо дар давраҳои гуногуни таърихӣ ва тахти таъсиру тасхири тамаддунҳои ақвоми абаркудрату фарҳангҳои воло қарор гирифтани тамаддунҳои халқҳои заиф ба қавоиду муқаррароти номгузорӣ асар гузошт. Хусусан, вусъати адён дар олам ба он муассир гашт. Масалан, насроният бо фарогирии қисматҳои олам қавонину қавоиди хешро дар ин бобат ба

пазирандагони хеш роиҷ намуд. Аз он баъд ба навзодон на волидон аз рӯи расму оину хурофоти қадимӣ, балки калисо ном мегузошт ва дар ҳоли ҳозир ҳам намояндагони ин дин аз рӯи қолабҳои сохтаи насроният ба фарзандонашон ном мениҳанд. Ҳамчунин дини ислом манотиқи зиёди оламро фарогир гашта, адёну бовариҳо ва хурофоти мардуми ин манотикро аз байн бурда, дар ҳамаи ҷавониби ҳаётии ин мардум таъсиргузор гашт ва албатта, мардуми мо низ ба ҳайси пазирандагону пайравони ин дин, ки дар тӯли садсолаҳо дар аъмоқи қулуби эшон ҷойгузин гаштааст, аз таъсири он дар номгузориҳои афроди хеш мисли соири умури ҳаёти иҷтимоии худ дар канор намондаанд, ки ин амро ағлабан тибқи қавоиди исломӣ анҷом медиҳанд.

Мардуми мо қабл аз пазируфтани дини ислом озаркеш (оташпараст) буданд ва бештари асомиро тибқи русуму марбут ба боварию хурофоти ин оин мегузоштанд, ки бархе аз онҳо то замони мо расидаву ҳоло ҳам роиҷанд. Аслан, номҳо ба забони худи мардум таҷассумгари зеҳнияту тарзи маишати онҳо буданд.

Баъди ба ислом гаравидани мардуми мо ва бастаи он гаштани фарҳангу маънавиёташ тибқи қонуну дастуроти он ба атфолашон номгузорӣ мекунанд. Ислом ба мо аз араб расид ва дастури он ба ин забон китобат шудааст. Аз ин рӯ, фарҳангу маънавиёти мардуми мо хилъати исломӣ гирифта, забонаш таҳти таъсири шадиди забони арабӣ қарор гирифт. Аз ин пас номҳои мусулмонӣ, ки аслан арабиянд, бар номҳои миллӣ тарҷеҳ дода шуданд.

Наздик ба якуним ҳазор сол аст, ки мардуми мо мусулмонанд ва фарҳангу тамаддуни волои хешро дар ҷаҳорҷӯбаи ин дин ташаккул додаанд ва ҳамаи умури ҳаётии эшон бастаи қавонину ҳудуди он аст. Аз ин ҷиҳат аксар дар анҷом додани ҳар амал ва ҳалли масоилу мушкилоти ҳаётии хеш бештар ба ин дидгоҳ тавачҷӯх доранд. Бо вучуди ин дар замони ҳозир бархе аз урфу одоти пешазисломӣ ва ғайрисломӣ ба назар мерасанд. Хусусан, дар расми номгузорӣ ба мисли ақвоме, ки ғавқан зикрашон рафт, то ҳол бархе аз мардуми мо ба одоту хурофоти ғайримусулмонӣ риоят менамоянд. Масалан, навзодонро ба хотири хифозат аз ҷинну шаётин ё соири арвоҳи бад ба номи ашё исм мегузоранд,

гӯё бо ин роҳ чинну париҳо навздро он шайъ пиндошта, ба ӯ зиёне намерасонидаанд. Ё аз волидайн касалманде, ки тифлонашон баъди ба дунё омадан наместистанд, навзоди навбатиро вақти таваллуд зуд аз модар дуздида, дар ҷое пинҳон менамуданд ва ба ӯ номи яке аз зироатҳоро мисли ҷав, гандум, нахӯд, мош, биринҷ ва ғайраро дода, баъди чанде ба модараш бармегардонанд, гӯё дар ин муддат чинҳо аз набудани тифл дилсард шуда, мерафтаанд ва агар ҳам бармегаштаанд, кӯдакро ҳамон зироати номида пиндошта, ноумед мегаштаанд. Бархе барои солиму беэён мутаваллид гаштани фарзанди хеш занони ҳомиларо ба мазору мақбараҳои бузургону авлиё бурда, баъди таваллуд ба онҳо исмҳои мазору марқадҳоро медиҳанд. Инчунин, барои тарсонидани чинҳо ба кӯдакон номҳои даҳшатнок мегузоранд. Баъзеҳоро аз рӯи намуди зоҳирӣ, нуқсонҳои ҷисмонӣ, хулқу афъол ва ғайра низ ном медиҳанд.

Номгузорӣ дараҷаи маърифат, тафаккур ва фарҳанги ҳар миллатро муайян месозад. Масалан, русҳо ва дигар қабоили аврупоӣ қабл аз пазируфтани масеҳият навзодонашонро аз рӯи намуди зоҳирӣ, аз рӯи хислат, нуқсонҳои ҷисмонӣ, тибқи хурофотҳои ба асомии мудҳиш номгузорӣ мекарданд, ки имрӯзҳо дар насабҳои мунбақис аст. Ин албатта, нишонаи дараҷаи тафаккур ва фарҳанги онҳо дар гузашта аст. Аммо бар хилофи ин дар номгузори гузаштагонӣ мо дараҷаи баланди маърифату тафаккур ва фарҳанги воломақомӣ онҳо муайян аст.

Номгузорӣ рӯйдодӣ муҳим дар зиндагии навзод буда, ном яке аз бахшҳои ҳувияти шахс маҳсуб меёбад ва аз ин рӯ он дар ислом аҳамияти вижае дорад. Пайғамбари бузурги ислом Муҳаммад (с) таъкид менамояд: *“Ҳаққо, ки дар рӯзи Қиёмат шумо бо номҳои худ номҳои падаронатон давват мешавед, пас ба фарзандони хеш номҳои зебо гузоред”* (Ҳадис аз Абӯдовуд ба нақли Абӯдардоъ (р)). Аз ин рӯ, яке аз ҳукуқи атфол бар волидайн гирифтани номи зебову бомаъно аз онҳост. Дар мавриди вақти номгузорӣ ба навзод аҳодисе мавҷуд аст. *“Таваллуди ҳар як кӯдак сабабе барои қурбонӣ кардани як ҳайвон аст (ҳар як кӯдак гаравгони як ҳайвони қурбонӣ аст), ҳайвонро дар рӯзи ҳафтум баъд аз таваллуд забҳ намуда, ба*

кӯдак ном гузошта, мӯи сарашро метарошанд” (Ҳадисро Самур нақл намудааст ва он дар панҷ маҷмӯи аҳодис аз шайх омадааст). Аммо Имом Муслим аз Анас (р) ҳадисро нақл мекунад, ки Пайғамбари Худо (с) гуфтааст: “Шаб маро фарзанде ба дунё омад ва ӯро ба номи ҷаддам Иброҳим номидам”. Аз ин аҳодис бармеояд, ки барои номгузорӣ мӯҳлати қатъӣ набуда, навзодро метавон дар рӯзи аввал ё ҳафтум ва ё рӯзи дигар баъд аз таваллуд ном ниҳод. Пайғамбар (с) ба фарзандон додани номҳои фариштаву пайғамбаронро авло дониста, фармудаанд: “Ба фарзандонатон номҳои наёмбаронро гузоред”. Дар ҳадиси дигар таъкид намудаанд: “Номи маро ба фарзандонатон диҳед, аммо лақабамро на” (манзур лақаби “Абулқосим” - падари Қосим аст, ки онро баъди таваллуди писарашон Қосим гирифта буданд. Ҳадис аз Абунуайм нақл шудааст). Ибни Умар ривоят мекунад, ки Пайғамбари Худо (с) гуфтаанд: “Дӯстдоштатарин номҳо назди Худованд “Абдуллоҳ” (бандаи Худо) ва “Абдураҳмон” (бандаи Худои бахшоянда) мебошанд”. (Ҳадис аз Имом Муслим (р)). Аммо Пайғамбари Худо (с) бархе аз анвои номгузорию мамнӯъ намудаанд. Масалан, гузоштани номҳое, ки мӯчиби коҳиши шаъну эътибори шахс ва мавриди истехзои мардум қарор гирифтани кас мегарданд, номҳое, ки ифодаи маъонии манфианд ва ғайра. Имом Тирмизӣ аз Оиша (р) ривоят намудаанд, ки Пайғамбар (с) номҳои ноҳинҷорро тағйир медоданд. Ибни Умар (р) нақл мекунад, ки духтари Умар (р) Осия (саркаш, беадаб) ном дошт ва Расули Худо (с) ба ӯ Ҷамила (зебо) ном ниҳод. Муҳаммад (с) додани асомии махсус ба зоти Худоро барои махлуқон мамнӯъ гардонидаст. Мефармоянд: “Дар рӯзи Қиёмат газаби саҳти Худовандро касе меорад, ки “Малик-ул-амлок” (яъне соҳиби ҳамаи мулку қаламравҳо) номаш бошад. Нест молике ба ҷуз Худованди таъоло”. Бар зами ин Расулаллоҳ (с) номҳое, ки мутеиятро ба ҷуз Худованд ифода мекунанд, манъ намудаанд. Зеро бандагӣ фақат бар Худованд равост. Мисли “Абдулкаъба” - бандаи Каъба, “Абдуррасул” - бандаи расул, “Абдуннабӣ” - бандаи набӣ ва ғайра. Додани беш аз як ном ба як фард имконпазир аст, аммо маҳдуд

шудан ба яке бехтар аст, чунки Ҳазрати Расулуллоҳ (с) як ном дошанд.

Бояд тазаккур дод, ки ислом шарте нагузошта, ки номҳои мусулмонон ҳатман ба забони арабӣ бошанд, зеро мафҳими “номҳои мусулмонӣ” ва “номҳои арабӣ” мутафовитанд. Номҳои мусулмонӣ, ки ағлабан ба забони арабиянд, ифодагари мафҳиму маъонии марбут ба ислом ва асомии шахсияту муқаддасоту мавзеоти исломианд, аммо номҳои ба забони арабӣ ҳастанд, ки хилофи шаръи исломӣ мебошанд. Пас ислом номгузорию барои мусулмонон ба забони арабӣ маҳдуд нанамуда, шарташ он аст, ки ном ба ҳар забоне бошад, бояд зебо ва дорои маънии мусбӣ бошад.

Мардуми мо аксаран мусулмон буда, бастаи қавонину муқаррароти исломиянд ва номгузорию афроди хешро тибқи дастуроти он анҷом медиҳанд. Аз ин рӯ, тибқи дастуроти ин дини пок ном ба арабӣ ё форсӣ ва ё забони дигаре бошад, ҳатман бояд дорои маъонии мусбӣ ва хушоҳанг бошад. Шариати исломӣ номгузорию аз рӯи хурофоту бовариҳои қадимии хилофи он манъ намуда, инсонҳоро бо номи ашёву ҳайвону дигар махлуқоти мудҳиш, исмҳои дорои маъонии баду фаҳш, ифодаи айбу нуқсонҳои ҷисмиву рӯҳӣ, таъбироти ҳавлангезу ҳазломез номидан раво намебинад.

Чунонки тазаккур додем, номгузорию бояд хилофи дастуроти шаръӣ набошад ва шартӣ дигар он аст, ки он бояд аз ҳудуди фарҳанги миллӣ низ берун наравад. Номҳои марбут ба адёни ғайр ва мардуми фарҳангашон бегонаро набояд пазируфт. Зеро номгузорию ҷузъе аз аҷзои фарҳанги миллӣ, нишондиҳандаи дараҷаи он аст ва соҳибони номҳо таҷассумгарон ва ҳомилони ин фарҳанг мебошанд. Насабсозӣ низ бояд дар қолаби миллӣ анҷом пазирад. Ниёғони мо ба изофаи пасванҳои “зода”, “ӣ”, “ён”, “пур¹”, “духт²”, “ниё³” ба номҳо насаб месохтанд, вале мутаассифона, имрӯзҳо ба мо дар қолаби фарҳанги бегона насаб

---

¹ Пур - писар

² Духт – ихтисор аз “духтар”

³ Ниё – бобо, бобокалон

месозанд. Мо ҳамчун ворисони ниёгону ҳофизону ҳомилони фарҳанги эшон имрӯз бояд роҳу равиши бегонагонро канор бигузореку ба тариқи сохтаи онон роҳ равам.

Дар ин рисола намунаи чанде аз номҳои мардона ва занона бо таъйини мансубияти забони ва баёни маънии фароҳам оварда шудааст, ки умед аст касеро дархур гардад.

Дар охир асомии Худованди мутаъол оварда шудааст, ки ин номҳо барои ҳар фарди мусулмон аҳамият дошта, тавассуташон Ёро ёд кардану дархости дуову илтиҷо намудан барояш манфиати бузург дорад.

Номҳои мардона

- Аббос - (арабӣ). عباس сахтгир, чиддӣ
Абубакр - (арабӣ). ابو بكر соҳиби фазлу хирад⁴
Абулфазл - (арабӣ). ابو الفضل соҳиби шаъну дониш
Абулхайр - (арабӣ). ابو الخير накӯкор
Аваз - (арабӣ). عوض мукофот, ҳадя, тӯҳфа
Авранг - (форсӣ). اورنگ тахт, курсӣ
Адиб - (арабӣ). اديب шоир, нависанда
Адҳам - (арабӣ). ادهم сиёҳ, тирагун; номи саҳобӣ
Аёз - (арабӣ). اياز ҳушманд, доно
Азамат - (арабӣ). عظمة бузургӣ
Азиз - (арабӣ). عزيز гиромӣ, боқадр; порсо; ғолиб, зурдаст
Азим - (арабӣ). عظيم бузург, калон
Айнӣ - (арабӣ). عيني аслий, воқеӣ, ҳақиқӣ; мушаххас
Акбар - (арабӣ). اكبر кабир, бузург
Акмал - (арабӣ). اكمل мукаммал, комил
Акрам - (арабӣ). اكرم карим, сахӣ
Алӣ - (арабӣ). على олий, баландмартаба
Алишер - (арабӣ-форсӣ). على شير кӯтоҳшуда аз “Алӣ шери Худо”⁵
Амин - (арабӣ). امين шахси мӯътамад; лақаби Муҳаммад (с)
Амир - (арабӣ). امير шоҳ, ҳоким
Аммор - (арабӣ). امار супоришдиханда, дастурдиханда
Амон - (арабӣ). امان боамн, осуда
Анас - (арабӣ). انس хушмуомила; зиндадил, шодмон; номи саҳобӣ
Анбоз - (форсӣ). انباز шарик, рафиқ, ҳамдам, ҳамроз
Анвар - (арабӣ). انور бонур, мунаввар
Анис - (арабӣ). انيس дӯсти наздик, ҳамнишин
Анушервон - (форсӣ). انوشيروان рӯҳи ҷовидон; номи шоҳи одил

⁴«Абу» дар арабӣ маънои падарро дорад ва дар ибтидои чунин номҳо маҷозан соҳибият ва дорои ин гуна сифатҳо будани шахсро ифода менамояд. Инчунин, онро ба номи фарзанд ба шахс низ пайваста, лақаб медиҳанд. Масалан: “Абуали” – падари Алӣ ё “Абумуслим” – падари Муслим ва ғ.

⁵Алиро (р) аз чихати шуҷоату ҷасораташ дар роҳи мубориза барои дин “Шери Худо” лақаб додаанд.

Ардашер - (форсӣ). اردشیر подшоҳи поку дурусткор
 Армон - (форсӣ). ارمان умед, орзу
 Аршад - (арабӣ). ارشد бузургтар, калонтар
 Асад - (арабӣ). اسد шер
 Асғар - (арабӣ). اصغر хурд, хурдтар, муқобили акбар
 Аслам - (арабӣ). اسلم солимтар, саломаттар, дурусттар
 Аслон - (туркӣ). اسلان бебок
 Асо - (арабӣ). عصا чӯбдасте, ки ба он така кунанд; дастгир, ёвар
 Ато - (арабӣ). عطا ҳадя, тӯҳфа
 Афзал - (арабӣ). افضل беҳтар, бартар
 Афшин - (форсӣ). افشين ҳоким, амир
 Аҳад - (арабӣ). احد ягона (сифати Худо)
 Аҳмад - (арабӣ). احمد сутуда, ҳамдшуда; номи дигари Муҳаммад (с)
 Аҳтам - (арабӣ). احتم сода; ҳатмӣ, лозим
 Ашкон - (форсӣ). اشکان паҳлавон, неруманд
 Ашраф - (арабӣ). اشرف шарифтарин, начиб
 Аъзам - (арабӣ). اعظم бузургтарин
 Аюб - (арабӣ). ايوب маҳзун; номи пайғамбар
 Барзу - (форсӣ). برزو воло, оӣ
 Басир - (арабӣ). بصير бино; зирак, закӣ
 Бахтиёр - (форсӣ). بختيار хушбахт, саодатманд
 Баҳман - (форсӣ). بهمن неқниҳод, неқманиш; номи моҳи форсӣ
 Баҳодур - (форсӣ). بهادر паҳлавон, ҷавонмард
 Баҳром - (форсӣ). بهرام пирӯз; ситораи Миррих
 Башир - (арабӣ). بشير хушхабардиҳанда, муждарасон
 Бедил - (форсӣ). بيدل ошиқ; тарсончак
 Бежан - (форсӣ). بيژن шамшерзан, номи паҳлавон
 Беҳбуд - (форсӣ). بهبود тандуруст, саломат; неқ
 Беҳзод - (форсӣ). بهزاد неқзод, беҳнажод
 Беҳманиш - (форсӣ). بهمنش соҳиби андеша ва хиради неку
 Беҳном - (форсӣ). بهنام неқном, хушном; шӯҳратдор
 Беҳон - (форсӣ). بهان неқ, хуб
 Беҳруз - (форсӣ). بهروز саодатманд, хушрӯз, хушбахт

Билол - (арабӣ). بلال об, тарӣ; номи саҳобӣ
 Бинёмин - (арабӣ). بنيامين писари дасти рост; номи пайғамбар
 Боқӣ - (арабӣ). باقى поянда, пойдор, устувор
 Боҳир - (арабӣ). باهر возеҳ, равшан, ошкор
 Бузургмеҳр - (форсӣ). بزرگمهر ниҳоят меҳрубон, соҳибкиром
 Бурдбор - (форсӣ). بردبار босабру тамкин
 Бурҳон - (арабӣ). برهان далел, ҳуччат, санад
 Вазир - (арабӣ). وزير мададгори наздик, ёрирасони содик
 Вакил - (арабӣ). وكيل намоянда, гумошта; мудофё
 Валӣ - (арабӣ). ولى дӯст, ёвар, мададгор
 Валид - (арабӣ). وليد навзод, кӯдак
 Варқа - (арабӣ). ورقه муниси маҷлис
 Вафо - (арабӣ). وفا пойдорӣ дар аҳд, садоқат, муҳаббат
 Ваҳҳоб - (арабӣ). وهاب бисёр бахшанда, босаховат (сифати Худо)
 Войиз - (арабӣ). واعظ вазъгӯ, насихатгар, носеҳ
 Воқиф - (арабӣ). واقف огоҳ, боҳабар, хабардон; вақфкунанда
 Восеъ - (арабӣ). واسع васеъ, фарох, паҳновар
 Восил - (арабӣ). واصل васлшаванда, пайвастшаванда
 Восит - (арабӣ). واسط роҳ, чора; миёнрав
 Восиф - (арабӣ). واصف тавсифкунанда, ситоишкунанда
 Вофиқ - (арабӣ). وافق комгор, муваффақ, комрон
 Воҳид - (арабӣ). واحد ягона (сифати Худо)
 Ғанӣ - (арабӣ). غنى сарватманд, доро, тавонгар (сифати Худо)
 Гаршосп - (форсӣ). گرشاسپ номи шоҳ; дорандаи аспӣ лоғар
 Ғаюр - (арабӣ). غيور далер, нотарс, боғайрат
 Ғафур - (арабӣ). غفور бахшандаи гуноҳ, омурзанда (сифати Худо)
 Ғаффор - (арабӣ). غفار бисёр бахшанда, авфкунанда (сифати Худо)
 Ғев - (форсӣ). گيو гӯё, суханкунанда; номи паҳлавони эронӣ
 Ғиёс - (арабӣ). غياث фарёдрас, додрас, ёрманд
 Ғозӣ - (арабӣ). غازی ҷиҳодкунанда; ғизодиҳанда; қувватбахш
 Ғойиб - (арабӣ). غائب аз назар пинҳон
 Ғолиб - (арабӣ). غالب пирӯз, музаффар, ғалабакунанда
 Ғударз - (форсӣ). گودرز номи паҳлавон; навъи мурғи соҳилӣ

Дабир - (арабӣ). دبیر муншӣ, мирзо; муаллим, омӯзгор
 Давлат - (арабӣ). دولت молу мулк, бахту саодат
 Давлатманд - (арабӣ-форсӣ). دولتمند соҳиби бахту сарвату неъмат
 Даврон - (арабӣ). دوران давр, рӯзгор, даҳр
 Далер - (форсӣ). دلیر часур, нотарс, диловар, шучоъ, шердил
 Дарвеш - (форсӣ). درویش сӯфӣ, зоҳид; нодор, фурутан
 Дидор - (форсӣ). دیدار мулоқот, вохӯрӣ; рӯй, чехра
 Дилдор - (форсӣ). دلدار далер, бочуръат, диловар
 Диловар - (форсӣ). دلاور шучоъ, далер, часур, баҳодур
 Дилшод - (форсӣ). دلشاد дилхуш, хушҳол, хушнуд, шодмон
 Диндор - (арабӣ-форсӣ). دیندار он ки ба дин эътиқод дорад, муъмин
 Довуд - (ибрӣ). داود дӯстдор; номи пайғамбар
 Додвар - (форсӣ). داور додрас, додгар, одил
 Додхудо - (форсӣ). دادخدا додаи Худо
 Дониёл - (арабӣ). دانیال ҳадя ва дӯсти Худо; номи пайғамбар
 Дониш - (форсӣ). دانش илм, маърифат, фарҳанг
 Дориюш - (форсӣ). داریوش он ки дар ниҳодаш некӣ аст
 Дороб - (форсӣ). داراب некандеш; карру фарр, шавкат
 Доро - (форсӣ). دارа доранда, тавонгар; соҳиб, молик
 Ёдгор - (форсӣ). یادگار нишонаи аз касе бозмонда
 Ёвар - (форсӣ). یاور ёридиҳанда, мададгор, ёрирасон
 Ёдовар - (форсӣ). یداور ба ёду хотироваранда
 Ёр - (форсӣ). یار рафиқ, дӯст, чӯра
 Ёсин - (арабӣ). یاسین номи сураи Қуръон
 Ёсир - (арабӣ). یاسر хурд, сабук, саҳл; номи саҳобӣ
 Ёмин - (арабӣ). یامن муборак, хучаста
 Забир - (арабӣ). زبیر саҳт, қавӣ, неруманд; номи саҳобӣ
 Зайд - (арабӣ). زید афзоянда, фаровон; номи саҳобӣ
 Закариё - (ибрӣ). زکریا ба ёд оварандаи Худо; номи пайғамбар
 Закӣ - (арабӣ). ذکی заковатманд, тезфаҳм, хушёр
 Замон - (арабӣ). زمان вақт, ҳангом, айём, давр, аҳд
 Замир - (арабӣ). ضمیر дил, қалб; ҷон; андеша
 Зариф - (арабӣ). ضریف нозук, латиф, шӯхтабъ; зирак, доно

Зарир - (форсӣ). زرير дорандаи зиреҳи зарин
 Зафар - (арабӣ). زفر ғалаба, фатҳ, муваффақият, комёбӣ
 Зиё - (арабӣ). ضيا нур, рӯшноӣ, равшанӣ
 Зиёд - (арабӣ). زياد бисёр, афзун, фаровон, беш
 Зобит - (арабӣ). ضابط забтқунанда; нигоҳдоранда; идорақунанда
 Зоир - (арабӣ). زائر зиёратқунанда, ба дидорбинӣ раванда
 Зоҳид - (арабӣ). زاهد порсо, парҳезкор
 Зоҳир - (арабӣ). ظاهر ошкор, возех, равшан, аён
 Зубайд - (арабӣ). زبيد аъто, бахшиш
 Зубайр - (арабӣ). زبير марди неруманд ва қавӣ; номи саҳобӣ
 Зулқифл - (арабӣ). ذوالكفل қувват аз Худост; номи пайғамбар
 Зулфиқор - (арабӣ). ذوالفقار номи шамшери Алӣ (р)
 Иброҳим - (арабӣ). ابراهيم падари бузург; номи пайғамбар
 Идрис - (арабӣ). ادريس омӯзанда, чаҳдқунанда; номи пайғамбар
 Иззат - (арабӣ). عزت эҳтиром, ҳурмат, арҷмандӣ, азизӣ
 Иззатманд - (арабӣ). عزتمند арҷманд, сазовори иззату эҳтиром
 Иқром - (арабӣ). اكرام ҳурмат, эҳтиром, иззат
 Иқбол - (арабӣ). اقبال бахт, давлат, комёбӣ, толеъ
 Илёс - (арабӣ). الياس мӯъчиза, каромати Худо; номи пайғамбар
 Илҳом - (арабӣ). الهام рағбати иҷрои коре, ангезае дар инсон
 Имрон - (арабӣ). عمران ободонӣ; умри дарозбин; падари Марям
 Ирфон - (арабӣ). عرفان дониш, маърифат
 Иршод - (арабӣ). ارشاد нишон додани роҳи рост, раҳнамоӣ, ҳидоят
 Искандар - (юнонӣ). اسکندر мудофеи шучоъ; шоҳи Юнони Қадим
 Ислом - (арабӣ). اسلام имон овардан, мусулмон шудан
 Исмат - (арабӣ). عصمت покдоманӣ, иффат, бегуноҳӣ
 Исмоил - (арабӣ). اسماعيل номи пайғамбар, писари Иброҳим (а)
 Исо - (арабӣ). عسى наҷотдиҳанда; номи пайғамбар
 Исфандиёр - (форсӣ). اسفنديار офаридаи пок; номи паҳлавон
 Исҳоқ - (ибрӣ). اسحاق хандон; номи пайғамбар
 Ифтихор - (арабӣ). افتخار фаҳр, сарафрозӣ, сарбаландӣ
 Ихтиёр - (арабӣ). اختيار интихоб кардан, ихтиёр кардан, майл
 Кабир - (арабӣ). كبير бузург, калон, азим, муаззам

Кайковус - (форсӣ). كيكاووس шоҳи одил; асил, начиб, номи шоҳ
 Калим - (арабӣ). كليم сухангӯ, гӯянда, ҳамсӯҳбат⁶
 Камол - (арабӣ). كمال мукаммалӣ, пуррагӣ, рушд, таракқӣ
 Карам - (арабӣ). كرم бахшиш ва саховат
 Карим - (арабӣ). كريم босаховат, бахшандаи гуноҳ (сифати Худо).
 Каюмарс - (форсӣ). كيومرث шоҳмард, номи шоҳи Эрони Қадим
 Комёб - (форсӣ). کامياب хушбахт, саодатманд, муваффақ
 Кова - (форсӣ). كواه огоҳкунанда, огоҳидиҳанда
 Ковус - (форсӣ). كاووس одил, начиб, асил
 Козим - (арабӣ). كاظم фурӯнишондаи хашму ғазаб, бурдбор
 Комил - (арабӣ). كامل мукаммал, пурра, беайбу нуқсон
 Комёр - (форсӣ). کاميار бахтиёр, комёб, баҳраманд
 Комрон - (форсӣ). کامران ба муроду мақсад расида, хушбахт
 Комраво - (форсӣ). کام روا хушбахт
 Кошиф - (арабӣ). كاشف кашфкунанда, кушоянда
 Куруш - (форсӣ). كوروش номи шоҳи Эрони Қадим
 Кӯҳзод - (форсӣ). كوهزاد дар кӯҳистон таваллудшуда
 Қадам - (арабӣ). قدم гом, ташриф, иқдом дар коре
 Қайс - (арабӣ). قايس андоза; номи саҳобӣ
 Қамар - (арабӣ). قمر моҳ, моҳтоб
 Қандил - (арабӣ). قنديل шамъдон, чароғи овезон
 Қаноат - (арабӣ). قناعت розӣ будан ба он чӣ ҳаст, ризомандӣ
 Қаюм - (арабӣ). قايم поянда, устувор, ҳомӣ (яке аз номҳои Худо)
 Қиём - (арабӣ). قيام рост истодан, рост хестан
 Қисмат - (арабӣ). قسمت ҳисса, насиб, баҳра, тақдир, сарнавишт
 Қобил - (арабӣ). قابل пазиранда, қабулкунанда
 Қоид - (арабӣ). قائد роҳнамо, роҳбар, пешво
 Қоим - (арабӣ). قائم рост, устувор, истода, барпо
 Қодир - (арабӣ). قادر тавоно, муқтадир, зурманд, соҳибқудрат
 Қосим - (арабӣ). قاسم тақсимкунанда (яке аз номҳои Худо)
 Қубод - (форсӣ). قباد донишманд; шоҳ, ҳоким, номи шоҳ

⁶ Мусо (а) бо Худованд сухан мегуфт ва лақабаш Калимуллоҳ аст.

Қувват - (арабӣ). قوت қудрат, нерӯ, тавон, тоқат, мадор
 Қуддус - (арабӣ). قدوس пок аз гуноҳон (яке аз номҳои Худо)
 Қудрат - (арабӣ). قدرت нерӯ, иқтидор, қувва, тавоноӣ
 Қурбон - (арабӣ). قربان чизе, ки барои ризои Худо садақа кунанд
 Латиф - (арабӣ). لطيف нозук, зариф, дилкаш, дилпазир
 Лоик - (арабӣ). لايق муносиб, сазовор, шоиста
 Луқмон - (арабӣ). لقمان номи ҳаким, ки дар Қуръон зикр шудааст
 Мавҷуд - (арабӣ). موجود бавучудомада, пайдобуда, офаридашуда
 Мазид - (арабӣ). مزيد афзунӣ, зиёдӣ, афзоиш
 Мақсад - (арабӣ). مقصد қасд, ирода, мурод, ният
 Мақсуд - (арабӣ). مقصود талаб, мурод, мақсад
 Малик - (арабӣ). ملك соҳиби мулк, шоҳ, подшоҳ, султон
 Мамдуҳ - (арабӣ). ممدوح мадҳшаванда, писандида, нек
 Маннон - (арабӣ). مَنَّان бисёр миннатгузоранда (сифати Худо)
 Мардон - (форсӣ). مردان далер, часур, шучоъ
 Мансур - (арабӣ). منصور нусратёфта, ғолиб, фирӯз
 Манучехр - (форсӣ). منوچهر биҳиштрӯй; номи шоҳ
 Масрур - (арабӣ). مسرور шодмон, шод, хурсанд, хушвақт
 Мастур - (арабӣ). مستور пӯшида, покдоман, боиффат
 Матин - (арабӣ). متين устувор, маҳкам (яке аз номҳои Худо)
 Матлуб - (арабӣ). مطلوب хосташуда, талабкардашуда, дилхоҳ
 Махсум - (арабӣ). محسوم шакли вайроншудаи маҳдум, хучаин
 Маҳбуб - (арабӣ). محبوب дӯстдошта, муҳаббатбаста
 Маҳдӣ - (арабӣ). مهدى ҳадякунанда, эҳдоқунанда; ҳидоятқунанда
 Маҳмуд - (арабӣ). محمود ҳамдшуда, ситудашуда, ситоишшуда
 Маҳкам - (арабӣ). محكم саҳт, устувор, қавӣ
 Маҳфуз - (арабӣ). محفوظ таҳти ҳимоятбуда, муҳофизатшуда
 Мачид - (арабӣ). مجيد бошаъну шараф, олиқадр, баландмартаба
 Машхур - (арабӣ). مشهور шӯҳратёфта, номвар, маъруф, овозадор
 Маъмун - (арабӣ). مأمون дар амонбуда, эмин аз хавфу хатар
 Маъмур - (арабӣ). مأمور амршуда, фармонгирифта
 Маъруф - (арабӣ). معروف машхур, овозадор, эътирофшуда
 Масъуд - (арабӣ). مسعود саодатманд, хушбахт

Маъсум - (арабӣ). معصوم бегуноҳ, гуноҳнакарда
 Маъшук - (арабӣ). معشوق маҳбуб, дӯстдошта
 Меҳмон - (форсӣ). مهمان оне ба хонаи касе омада, пазирай бинад
 Меҳрафкан - (форсӣ). مهراڤکن дӯстдор, бомеҳр
 Меҳроб - (арабӣ). محراب тоқи даруни масҷид, ки имом истад
 Меҳровар - (форсӣ). مهراور дӯстиварзанда, ибрази муҳаббаткунанда
 Меҳрварз - (форсӣ). مهرورز меҳрафкан, бомуҳаббат
 Меҳрубон - (форсӣ). مهربان – ниғаҳбони меҳру муҳаббат
 Меҳрон - (форсӣ). مهران дорандаи меҳр, меҳрубон
 Меъроҷ - (арабӣ). معراج нардбон, зинапоя, болобарой⁷
 Мизроб - (арабӣ). مضراب ноҳунак, захма⁸
 Минҳоч - (арабӣ). منهاج роҳи рост ва васеъ, роҳи калон
 Мир - (арабӣ). مير (кӯтоҳшудаи амир), ҳоким, раис
 Мирзо – (форсӣ). ميرزا (кӯтоҳшудаи амирзода) котиб, муншӣ, дабир
 Молик - (арабӣ). مالك мулкдор, соҳиби мулку замин, хучаин
 Моҳир - (арабӣ). ماهر бомаҳорат, устод
 Муаззам - (арабӣ). معظم азим ва бузург донисташуда
 Муаммар - (арабӣ). معمر дарозумр, куҳансол
 Мубассир - (арабӣ). مبصر назаркунанда, бино, бобасират
 Мубашшир - (арабӣ). مبشّر хушхабаррасон, муждарасон
 Мубин - (арабӣ). مبين ошкоркунанда, равшанкунанда, возеҳ
 Муборак - (арабӣ). مبارك хучаста, фархунда, нек, бахайр, табаррук
 Мубориз - (арабӣ). مبارز муборизакунанда, ҷанганда, ҷанговар
 Муваккил - (арабӣ). موكل корсупоридашуда, гумошта, вакил
 Муваффақ - (арабӣ). موفق тавфиқефта, комёбшуда, бамуродрасида
 Муваҳҳид - (арабӣ). موحد ба Худои якто боваркунанда
 Мудаббир - (арабӣ). مدير ботадбир, чорачӯ, ӯҳдабаро, идоракунанда
 Музаффар - (арабӣ). مظفر зафарёфта, пирӯз, зафарманд, ғолиб
 Муин - (арабӣ). معين ёридоханда, мададгор, ионаткунанда
 Мукаррам - (арабӣ). مكرم азиз, гиromӣ, бузургдошташуда

⁷ Шаби 27-уми моҳи раҷаби соли камарӣ, ки дар он Муҳаммад (с) бо Худованд мулоқот кардааст ва мусулмонон ин рӯзро ид (иди Раҷаб) мекунанд.

⁸ Олатест, ки тавассути он асбобҳои ториро менавозанд.

Муқаддам - (арабӣ). مقدم қаблӣ, пешин, авло, афзал, бартар
Муқбил - (арабӣ). مقبل соҳиби иқбол, хушбахт
Муқим - (арабӣ). مقیم сокин, истиқоматкунандаи доимӣ, таҳҷой
Мумтоз - (арабӣ). ممتاز баргузида, бартар, афзалиятдошта
Мунаввар - (арабӣ). منور пурнур, равшан, нуронӣ
Мунир - (арабӣ). منير нурпош, равшан, тобон, дурахшон
Муносиб - (арабӣ). مناسب мувофиқ, лоиқ, созгор, сазовор, шоиста
Мунсиф - (арабӣ). منصف боинсоф, бовичдон, боадолат
Муошир - (арабӣ). معاشر ҳамдам, ҳамсӯҳбат, ҳамнишин
Мурид - (арабӣ). مرید хоҳишманд, пайравикунанда, пайрав
Мурод - (арабӣ). مراد мақсад, талаб, хоҳиш, хоҳиш, орзу
Муртазо - (арабӣ). مرتضى розӣ, қаноатманд; лақабии Алӣ (р)
Мурувват - (арабӣ). مروت ҳимматбаландӣ, лутф, эҳсон, инсоф
Муршид - (арабӣ). مرشيد роҳнамо, пир, шайх
Мусавӣ - (арабӣ). موسى мансуб ба Мӯсо (а), аз они Мӯсо
Мусаллам - (арабӣ). مسلم таслимшуда, сихату саломат, яқин
Муслех - (арабӣ). مصلح салоҳкунанда, созишкунанда, хайрхоҳ
Муслим - (арабӣ). مسلم мусулмон, пайрави ислом
Мустафо - (арабӣ). مصطفى баргузида, мунтахаб⁹
Мусо - (ибрӣ). موسى наҷотёфта аз об, номи пайғамбар
Мутриб - (арабӣ). مطرب навозандаи асбоби мусиқӣ, сароянда
Муфаттех - (арабӣ). مفتّح фатҳкунанда, кушоянда, бозкунанда
Муфарраҳ - (арабӣ). مفرح фараҳманд, шоду хурсанд
Муфохир - (арабӣ). مفاخر фаҳркунанда, ифтихоркунанда
Мухлис - (арабӣ). مخلص ихлосманд, эътиқодманд, дӯстдор, содик
Муҷиб - (арабӣ). مجيب ҷавобдиҳанда, посухгӯянда
Мучтаҳид - (арабӣ). مجتهد кӯшанда, чидду ҷаҳдкунанда
Мушовир - (арабӣ). مشاور машваратдиҳанда, маслиҳатдиҳанда
Мушарраф - (арабӣ). مشرف шарафёфта, сарфарозшуда, ноилгашта
Муяссар - (арабӣ). ميسر бадастоварда, фароҳамомада, дастрасшуда
Мушфиқ - (арабӣ). مشفق бошафқат, шафиқ, меҳрубон, ғамхор

---

⁹ Яке аз номҳои Муҳаммад (с)

Мунис - (арабӣ). مونس унсгиранда, дӯсти наздик, ҳамнишин
 Мухтор - (арабӣ). مختار соҳибхитиёр, ихтиёрдор
 Муҳаммад - (арабӣ). محمد ҳамдшуда, сутудашуда, номи паямбар (с)
 Муҳаққиқ - (арабӣ). محقق таҳқиқгар, пажӯҳишгар, тадқиққунанда
 Муҳиб - (арабӣ). محب ҳабиб, дӯстдор, дӯсти меҳрубон
 Муҳофиз - (арабӣ). محافظ ҳифзқунанда, мудофееъ, ниғаҳбон
 Муъмин - (арабӣ). مؤمن боимон, имондор, диндор
 Набӣ - (арабӣ). نبى пайғамбар, паёмбари Худо
 Наврӯз - (форсӣ). نوروز рӯзи аввали солшумории шамсӣ
 Навфал - (арабӣ). نوفل дарё, баҳр; номи саҳобӣ
 Надим - (арабӣ). نديم ҳамнишини бузургон, ҳамсӯҳбат, ҳамдам
 Назар - (арабӣ). نظر нигоҳ, дид; мулоҳиза, ақида
 Назир - (арабӣ). نظير мисл, монанд; огоҳқунанда
 Назиф - (арабӣ). نظيف покиза, тоза, нозук, зариф
 Назрӣ - (арабӣ). نذر мансуб ба назр (садақа, қурбонӣ); аҳд, паймон
 Наим - (арабӣ). نعيم неъмат, нозу неъмат, тавонгарӣ
 Намоз - (форсӣ). نماز сар ҳам кардан барои сачда, дуову ибодат
 Наримон - (форсӣ). نريمان паҳлавон, диловар
 Носеҳ - (арабӣ). ناصيح панддиҳанда, насиҳатгар, пандех
 Насиб - (арабӣ). نصيب қисмат, сарнавишт; ҳисса; олинаҷод
 Насим - (арабӣ). نسيم боди форами саҳаргоҳ, боди нарм
 Наср - (арабӣ). نصر ёрӣ, мадад, ғалаба, зафар, нусрат
 Нафис - (арабӣ). نفيس латиф, марғуб, нозук, дилписанд
 Начиб - (арабӣ). نجيب асил, шариф, асилзода, бузургзода, гиромӣ
 Некном - (форсӣ). نيك نام касе, ки номаш ба некӣ машхур аст
 Некпай - (форсӣ). نيکپي хушқадам, баҳосият
 Некрой - (форсӣ). نيکرای дурустгадбир, некандеш, оқил
 Некбахт - (форсӣ). نيکبخت хушбахт, бахтёр, саодатманд
 Некруз - (форсӣ). نيکروز он ки рӯзгори хуб дорад, хушбахт
 Некбин - (форсӣ). نيکبين хайрхоҳ, некхоҳ, некандеш
 Некдил - (форсӣ). نيکدل нектабиат, хайрхоҳ
 Некзот - (форсӣ). نيکذات хушзот, начиб, асилзода
 Некқадам - (форсӣ). نيکقدم некпай, қадами бахайр ва баҳосият

Некандеш - (форсӣ). نيکنديش некрой, некният, хайрхоҳ, хайрандеш
 Некманиш - (форсӣ). نيکمنيش хушхӯ, нектабиат, хушхулк
 Некмард - (форсӣ). نيکمر марди некӯкор, марди хайрхоҳ
 Неъмат - (арабӣ). نعمت ризку рӯзӣ, бахшоиш, эҳсон, фароғат
 Ниёз - (форсӣ). نياز ҳочат, эҳтиёҷ, майлу хоҳиш, илтимос, дархост
 Низом - (арабӣ). نظام тартиб, равиш, сохтор
 Нодир - (арабӣ). نادر камчин, камёб, ягона, беназир, беҳамто
 Нозим - (арабӣ). ناظم ба назму тартибоваранда, танзимгар; шоир
 Нозир - (арабӣ). ناظر назаркунанда, нигоҳкунанда, бозрас
 Ноил - (арабӣ). نائل ба муроду мақсад расида, муваффақшуда
 Носеҳ - (арабӣ). ناصيح насиҳатгар, панддиҳанда
 Носир - (арабӣ). ناصر нусратдиҳанда, ёридиҳанда, мададгор
 Нурӣ - (арабӣ). نوري бонуру зиё, нурафшон, гармчехра
 Нуронӣ - (арабӣ). نوراني пурнур, тобон, мунаввар, ситорагарм
 Нусрат - (арабӣ). نصرت ёрӣ, ёрмандӣ, мадад; зафар, ғалаба, пирӯзӣ
 Нӯҳ - (арабӣ). نوح оромбахш, таскиндиҳанда; номи пайғамбар
 Нӯъмон - (арабӣ). نعمان соҳиби неъмат; номи саҳобӣ¹⁰
 Обид - (арабӣ). عابد ибодаткунанда, худочӯй, зоҳид
 Одил - (арабӣ). عادل боадолат, боинсоф
 Одина - (арабӣ). ادينه рӯзи ҷумъа
 Озод - (форсӣ). آزاد раҳошуда, раҳида, новобаста, фориғ, вораста
 Оқил - (арабӣ). عاقل боақл, хирадманд, доно, бофаҳму идрок
 Оламгир - (форсӣ). عالمگير шӯҳратёфта, хеле машхур, ҷаҳонгир
 Оламафрӯз - (арабӣ-форсӣ). عالمفروز офтоб, хуршед, меҳр
 Олим - (арабӣ). عالم соҳиби илм, донишманд, доно
 Ораз - (арабӣ). عارض рухсора, ду бари рӯй, рӯй, чехра
 Орзу - (форсӣ). آرزو хоҳиш, майл, умед, армон, хавас, иштиёқ
 Ориён - (форсӣ). آريان аз нажоди ориёӣ; пок
 Ориф - (арабӣ). عارف огоҳ, воқиф, доно, шиносанда, порсо
 Осим - (арабӣ). عاصم нигоҳдоранда, боздоранда (аз хато)
 Осиф - (арабӣ). عائف пасрав, тобеъ

¹⁰ Номи Имом Абуханифа (р)

Паймон - (форсӣ). *بيمان* аҳд, шарт, қавлу қарор; андоза; пайванд
 Пайрав - (форсӣ). *پيرو* аз қафо ё бо роҳи касе раванда
 Парвин - (форсӣ). *پروين* маҷмӯи ситораҳои бурҷи Савр, Сурайё
 Партав - (форсӣ). *پرتو* шуоъ, акс, фуруғ, нур, шӯъла
 Парвиз - (форсӣ). *پرويز* пирӯз, музаффар, мансур
 Пидром - (форсӣ). *پدram* некӯ, хучаста, ороста
 Покмард - (форсӣ). *پاکمرد* марди росткор, некмард, нектабиат
 Покмеҳр - (форсӣ). *پاکمهر* дорои меҳру муҳаббати садикона
 Покнажод - (форсӣ). *پاکنژاد* нажодаш асил, асилзода
 Покрой - (форсӣ). *پاکرای* некраъй, соҳиброй, некандеш, доно
 Пурдил - (форсӣ). *پردل* нотарс, далер, диловар, часур
 Пурсафо - (форсӣ). *پرسفا* поку тоза, равшан, беғаш, рӯҳафзо
 Порсо - (форсӣ). *پارسا* парҳезкор, пок, худотарс
 Пуртавон - (форсӣ). *پرتوان* тавоно, муқтадир, дорои қудрати зиёд
 Пурфарах - (форсӣ). *پرفرح* шоду хурсанд, хурсандибахш, пурсурур
 Пулод - (форсӣ). *پولاد* филизи бисёр мустаҳкам; сахт, устувор
 Пӯё - (форсӣ). *پویا* пажӯҳишкунанда, чӯянда, чустучӯ
 Рабеъ - (арабӣ). *ربيع* баҳор, баҳорон
 Равшан - (форсӣ). *روشن* мунаввар, тобон, дурахшон, возех
 Равшандил - (форсӣ). *روشندل* покдил, доно, дилогоҳ, огоҳ
 Раззоқ - (арабӣ). *رزاق* ризқдиханда (яке аз номҳои Худо)
 Разӣ - (арабӣ). *رضی* ризоманд, розӣ, мамнун, хушнуд
 Рамзӣ - (арабӣ). *رمزی* рамзнок, бо рамзу ишора
 Расим - (арабӣ). *رسيم* қадамгузор, тезрав, тезҳаракат; номи саҳобӣ
 Рафеъ - (арабӣ). *رفيع* баланд, олай, афрошта, боаҳамият, арзишманд
 Расо - (арабӣ). *رسا* ба воя расида, пурра, комил, тамом
 Расул - (арабӣ). *رسول* фиристода, қосид, пайғамбар, набӣ
 Рафиқ - (арабӣ). *رفیق* дӯст, ҳамдам, ҳамнишин
 Рахшон - (форсӣ). *رخشان* рахшанда, дурахшанда, тобон
 Раҳмат - (арабӣ). *رحمت* меҳрубонӣ, шафқат, бахшиш, афв, таҳсин
 Рашод - (арабӣ). *رشاد* бо роҳи рост рафтани, ростӣ, росткорӣ
 Рауф - (арабӣ). *رئف* меҳрубон, бомеҳр, олиҳиммат (сифати Худо)
 Раҳим - (арабӣ). *رحيم* меҳрубон, раҳмкунанда (сифати Худо)

Раҳмон - (арабӣ). رحمان бахшоянда, раҳмкунанда (сифати Худо)
 Раҷаб - (арабӣ). رجب моҳи ҳафтуми солшумории қамарии ҳиҷрӣ
 Рашид - (арабӣ). رشيد бо роҳи рост раванда, ба рушд расида; далер
 Ризвон - (арабӣ). رضوان хушнудӣ, хурсандӣ, ризомандӣ, бихишт
 Ризо - (арабӣ). رضا хушнуд, хурсанд, розӣ, қаноатманд
 Розик - (арабӣ). رازق ризку рӯзидиҳанда (сифати Худо)
 Роғиб - (арабӣ). راغب моил, хоҳон, толиб, рағбатдор (ба ягон чиз)
 Ромин - (форсӣ). رامين шахси орому боадаб, шод, хурсанд
 Ромиш - (форсӣ). رامش оромӣ, роҳат, шодӣ, лаззат, суруд, нағма
 Роҳил - (арабӣ). راحل сафаркунанда, серҳаракат, чолок
 Роҳнамун - (форсӣ). راهنمون роҳнамо, роҳбар, роҳнамоӣ
 Роҳнамо(ӣ) - (форсӣ). راهنما(ی) роҳнишондиҳанда, роҳбар, пешво
 Рустам - (форсӣ). رستم далер, шучоъ, номи паҳлавон
 Рӯзбеҳ - (форсӣ). روزبیه некрӯз, хушбахт, рӯз ба рӯз беҳтар шудан
 Рӯзадор - (форсӣ). روزه دار он ки рӯза гирифтааст
 Рӯзафзун - (форсӣ). روزافزون рӯз ба рӯз зиёдшаванда, мудом афзоянда
 Сабех - (арабӣ). صبيح зебо, хушрӯй
 Саббоҳ - (арабӣ). صباح шиновар, бисёр шинокунанда, киштирон
 Саббор - (арабӣ). صبار пурсабр, бурдбор
 Сабур - (арабӣ). صبور сабркунанда, тобовар, пуртоқат
 Садод - (арабӣ). سداد ростӣ, дурустӣ, адолат
 Садр - (арабӣ). صدر сина, пешгоҳ, марказ, раис, сардор, пешво
 Саддом - (арабӣ). صدام монешаванда, муқобилаткунанда
 Саъид - (арабӣ). سعيد саодатманд, хушбахт, бахтиёр
 Сайид - (арабӣ). سيد аз насли Муҳаммад (с) буда; бузург, пешво
 Сайидаброр - (арабӣ). سيدبرار пешвои такводорону парҳезгорон¹¹
 Сайидакобир - (арабӣ). سيدکابر бузурги кабирон, пешвои бузургон
 Сайидахрор - (арабӣ). سيدحرار пешвои озодагон, раиси озодбудагон
 Сайидансор - (арабӣ). سيدانصار сардори ёварон, пешрави пайравон
 Сайидасҳоб - (арабӣ). سيدصحاب سارвари саҳобагон, садри ҳамсӯҳбатон

¹¹ Ин номҳоро одатан бе “сайид” чун “аброр - такводорон”, “акобир - кабирон”, “аҳрор - озодагон”, “ансор – мададгорон”, “асҳоб – ҳамсӯҳбатон” мегузоранд, ки нодуруст аст, зеро шакли чамъанд ва шахсро бо шакли чамъ номидан муносиб набошад.

Сайф - (арабӣ). سيف шамшер
 Сайёф - (арабӣ). سيف шамшерзан
 Салаф - (арабӣ). سلف аҷдод, пешинагон, гузаштагон
 Салом - (арабӣ). سلام сулҳ, амну амон; дуруд, тахният
 Салим - (арабӣ). سليم солим, саломат, сихҳат
 Салмон - (арабӣ). سلمان солим, беғам; ном саҳобӣ
 Салоҳ - (арабӣ). صلاح хайр, некӣ, сулҳ, дӯстӣ
 Самад - (арабӣ). صمد поянда, ҳамеша, ҷовид (сифати Худо)
 Самеъ - (арабӣ). سمع шунаванда, гӯшқунанда; доно, зирак
 Самир - (арабӣ). صمير ҳамсӯҳбат, ҳамнишин
 Сангин - (форсӣ). سنگين вазнин, бовиқор, ботамкин, вазнин
 Сано - (арабӣ). ثنا мадҳ, таҳсин, ситоиш
 Санӣ - (арабӣ). سنى баланд, олий, баландмартаба, олиҷоҳ
 Сарамард - (форсӣ). سره مرد марди нек, марди боақлу зирак
 Сармад - (форсӣ). سرمد ҳамеша, пайваста, доим
 Сарбаланд - (форсӣ). سر بلند сарафроз, ифтихорманд
 Сарвар - (форсӣ). سرور сардор, пешво, бузурги қавм
 Сардор - (форсӣ). سردار раис, роҳбар, саркарда
 Сарир - (арабӣ). سرير ҷойгоҳ, бистар, тахт; маснад; зебо, дилписанд
 Сайёр - (арабӣ). سيار сайркунанда, гарданда, аз ҷое ба ҷое кӯчанда
 Саркор - (форсӣ). سرکار оғозгари коре, нозир, корфармо
 Сарфароз - (форсӣ). سر فراز сарболо, сарбаланд, боифтихор
 Саттор - (арабӣ). ستار пӯшанда, пӯшандаи айбҳо (сифати Худо)
 Сафар - (арабӣ). سفر мусофират, سفر моҳи солшумории ҳичрӣ
 Сафдар - (арабӣ-форсӣ). صفر сафшикан, шикофандаи сафи душман
 Сафо - (арабӣ). صفا покӣ, равшанӣ, шодмонӣ, равнак, осоиш
 Саҳӣ - (арабӣ). سخى саховатманд, кушодадаст, ҷавонмард
 Саъд - (арабӣ). سعد бахосият, муборақ, хучаста, бахтовар
 Саъдӣ - (арабӣ). سعدى хушбахтӣ, муборақӣ, хучаста, муборақ
 Сиддиқ - (арабӣ). صديق марди ростгӯй, садоқатманд, боварқунанда¹²
 Сиёвуш - (форсӣ). سیاوش дорандаи аспи нари сиёҳ

¹² Лақаби Юсуф (а) писари Яъқуб (а) ва Абубакр (р) халифаи аввалини муслимин.

Сино - (арабӣ). سينا сӯрохкунанда; падари Абуалӣ - олими машхур
 Сироч - (арабӣ). سراج муарраби чароғ, чароғ, шамъ
 Собир - (арабӣ). صابر сабркунанда, батоқат, бобардошт, шикебо
 Собит - (арабӣ). ثابت устувор, пойдор, барқароршуда; исботёфта
 Содик - (арабӣ). صادق ростгӯй, росткор, самимӣ
 Содир - (арабӣ). صادر берунбароянда, рӯйдода, воқеъгардида
 Соим - (арабӣ). صايم он ки рӯза гирад, рӯзадор, ботақво
 Солим - (арабӣ). سالم сиҳат, саломат, тандуруст, дуруст, беайб
 Солеҳ - (арабӣ). صالح покдил, покдоман, парҳезгор, нек, некӯкор
 Солор - (арабӣ). سالار сардор, бузурги қавм, пешво
 Сом - (форсӣ). سام симу зар; писари Нӯҳ (а); номи бобои Рӯстам
 Сомон - (форсӣ). سامان тартиб, интизом; молу мулк; макон
 Сорбон - (форсӣ). ساربان галабони шутурҳо, шутурбон
 Сосон - (форсӣ). ساسان арҷманд, маҳбуб, шӯҳратдор
 Соҳиб - (арабӣ). صاحب дорандаи чизе, молик
 Соҳид - (арабӣ). ساجد сачдакунанда, намозгузор
 Сулаймон - (арабӣ). سليمان сулҳхоҳ, эмин; номи пайғамбар
 Султон - (арабӣ). سلطان ҳоким, фармонраво, подшоҳ
 Суннат - (арабӣ). سنت роҳ, равиш, одат, урф, расм, қоида
 Сурен - (форсӣ). سورن паҳлавон, далер, тавоно
 Сӯфӣ - (арабӣ). صوفى пайрави тариқати тасаввуф, порсо
 Сӯҳроб - (форсӣ). سهراب дурахшонрӯй, пурчило; номи паҳлавон
 Табаррук - (арабӣ). تبرک муборак, бобаракат; ҳадя, тӯҳфа
 Таваккал - (арабӣ). توکل умед бастан, эътимод кардан
 Тавфиқ - (арабӣ). توفيق мувафакқият, бахт, комёбӣ
 Тайиб - (арабӣ). طيب нек, хуб, хушнамо, дилписанд
 Талаб - (арабӣ). طلب пурсидану хостани чизе, дархост, ҷустуҷӯ
 Таҳамтан - (форсӣ). تهمتن пурзӯр, тануманд, лақаби Рустам
 Таҳмурад - (форсӣ). طهمورث шоҳи шучоъ, шоҳи эронӣ
 Темур - (туркӣ). تيمور пулод; номи шоҳи бузург
 Тоир - (арабӣ). طائر/طائر парвозкунанда, паранда, мурғ
 Толиб - (арабӣ). طالب хоҳон, хоҳишманд, талабкунанда, талабгор
 Ториқ - (арабӣ). طارق ситораи субҳ, номи саҳобӣ

Тоҳир - (арабӣ). طاهر пок, тоза, покиза, покӣ
 Турач - (форсӣ). تورج пирӯз, тавоно, пурзур
 Убайд - (арабӣ). عبید шакли тасғири абд, ғуломи хурд
 Узайр - (арабӣ). عزیز номи пайғамбар
 Умар - (арабӣ). عمر зиянда, бо иззату обрӯ; номи халифаи ислом
 Умед - (форсӣ). امید чашмдошт, интизор, таваққӯъ; эътимод, боварӣ
 Усмон - (арабӣ). عثمان номи халифаи сеюми ислом
 Усома - (арабӣ). اسامه шер, асад
 Файёз - (арабӣ). فياض файздиҳанда, бисёр бахшанда (сифати Худо)
 Файз - (арабӣ). فيض бахшиш, ато, баракат
 Фараҳ - (арабӣ). فرح шодӣ, хурсандӣ, фарвонӣ, фирӯзӣ
 Фарзом - (форсӣ). فرزام сазовор, шоиста, лоик
 Фарзон - (форсӣ). فرزан оқил, донишманд, ҳаким
 Фарзин - (форсӣ). فرزین меҳрварз; сазовор; огоҳ
 Фарид - (арабӣ). فرید ягона, якто, бемисл, бемонанд
 Фаридун - (форсӣ). فریدون офариниши нек, номи шоҳи Эрон
 Фароз - (форсӣ). فراز боло будан, баландӣ
 Фаромурз - (форсӣ). فرامرз омурзандаи душман
 Фаррух - (форсӣ). فرّخ некӯ, зебо, хучаста, фархунда
 Фаррухрӯз - (форсӣ). فرخ روز хушбахт, хушҳол, саодатманд
 Фарҳат - (форсӣ). فرهت шаъну шараф, шукӯҳмандӣ
 Фарҳод - (форсӣ). فرهاد ёридиҳанда, номи паҳлавони неруманд
 Фаршед - (форсӣ). فرشید бошукӯҳу шавкат; мунаввар, бо нуру зиё
 Фаттоҳ - (арабӣ). فتّاح фотех, кушоюнда, коркушо (сифати Худованд)
 Фаҳим - (арабӣ). فهم бозеҳн, олим, бофаҳм
 Фирдавс - (арабӣ). فردوس боғ, боғи хушу хуррам; бихишт, чаннат
 Фируз - (форсӣ). فيروز комёб, муваффақ; ғолиб, музаффар; муборак
 Фозил - (арабӣ). فاضل соҳиби фазилат; донишманд, доно
 Фоик - (арабӣ). فائق беҳтарин, баргузидатарин; ғолиб, забардаст
 Форуқ - (арабӣ). فاروق аз ҳам ҷудоқунанда, фарққунандаи неку бад¹³
 Фотех - (арабӣ). فاتح фатҳқунанда, кушоюнда, ғолиб, зафарёб

¹³ Лақаби Умар (р) халифаи дуввуми муслимин аст.

Фурқат - (арабӣ). فرقت чудой, дурӣ, фироқ, ҳичрон
 Фурӯтан - (форсӣ). فروتن хоксор, шикастанафс, бетакаббур
 Хабир - (арабӣ). خبير огоҳ, хабардор, кордон (яке аз номҳои Худо)
 Хайём - (арабӣ). خيام устои хаймадӯз, хаймасоз, чодирдӯз
 Халил - (арабӣ). خليل дӯст, дӯсти меҳрубон, дӯсти наздик
 Хагтоб - (арабӣ). خطاب хитобкунанда, баёнкунанда
 Хизр - (арабӣ). خضر сабзазор; номи яке аз пайғамбарони илоҳӣ
 Холид - (арабӣ). خالد ҷовид, доимӣ, намиранда, боқӣ
 Холиқ - (арабӣ). خالق халқкунанда, офаринанда (сифати Худованд)
 Холис - (арабӣ). خالص беомезиш, беолоиш, беғаш, соф, пок, сара
 Хоҷа - (арабӣ). خواجه соҳиб, хӯҷаин, мансуб ба насли хоҷагон
 Худогӯй - (форсӣ). خداگوی Худоро зикркунанда
 Худочӯй - (форсӣ). خداجوی мӯътақид, диндор, мӯъмин
 Худоёр - (форсӣ). خدايار дӯсти Худо, худопараст
 Худойдод - (форсӣ). خدايداد худодода, фитрӣ, модарзод
 Хуррам - (форсӣ). خرم шод, хурсанд, хандон, босафо
 Хуршед - (форсӣ). خورشيد офтоб, меҳр, шамс, равшанӣ
 Хусрав - (форсӣ). خسرو некном; шоҳ, подшоҳ
 Хушбахт - (форсӣ). خوش بخت некбахт, саодатманд
 Хушдил - (форсӣ). خوشدل шодмон, хурсанд, масрур
 Хушнуд - (форсӣ). خوشنود шод, шодмон, хурсанд, мамнун, розӣ
 Хушруз - (форсӣ). خوشروز хушбахт, осудаҳол
 Ҳабиб - (арабӣ). حبيب дӯстдошта, дӯстдор, маъшук, маҳбуб
 Ҳайдар - (арабӣ). حيدر шер; лақаби Ҳазрати Алӣ (р)
 Ҳаким - (арабӣ). حكيم хирадманд, донишманд; табиб, пизишк
 Ҳалим - (арабӣ). حليم одами нармдил, хушхулқ
 Ҳамза - (арабӣ). حمزه номи амаки Муҳаммад (с), яке аз саҳоба
 Ҳамид - (арабӣ). حميد писандида, хуб, нек, сутуда
 Ҳамдам - (форсӣ). همدم ҳамнафас, дӯсти бисёр наздик, ҳамнишин
 Ҳамроз - (форсӣ). همراز нафаре, ки ба ӯ рози дил гӯянд
 Ҳанбал - (арабӣ). حنبل номи имоми бузург

Ҳаниф - (арабӣ). حنيف дар ақидаи худ пойдор, устувор, ҳақиқӣ¹⁴
 Ҳасан - (арабӣ). حسن зебо, некӯ, хуб; номи набераи Муҳаммад (с)
 Ҳасиб - (арабӣ). حسيب ҳисобкунанда, соҳиби ҳасаб, бузургвор
 Ҳикмат - (арабӣ). حكمة илм, дониш, хирад, фазилат, панд, андарз
 Ҳилол - (арабӣ). هلال моҳи нав
 Ҳиммат - (арабӣ). همت азми қавӣ, чаҳд, саховат, ҷавонмардӣ
 Ҳишом - (арабӣ). هشام олиҳиммат, ҷавонмард; номи чанд саҳоба
 Ҳобил - (арабӣ). هابيل бухор, маҳзун; номи писари Одам (а)
 Ҳодӣ - (арабӣ). هادي роҳнишондиҳанда, роҳнамо, хидояткунанда
 Ҳом - (арабӣ). حام муҳофизаткунанда; писари Нӯҳи пайғамбар (а)
 Ҳомид - (арабӣ). حامد шукркунанда, ситоишгар, санохон
 Ҳочиб - (арабӣ). حاجب дарбон, пардадор
 Ҳорун - (ибрӣ). هارون мунаввар, равшан; бародари Мусо (а)
 Ҳотам - (арабӣ). حاتم саховатманд, сахӣ, накӯкор, ҷавонмард¹⁵
 Ҳотиф - (арабӣ). هاتف овоздиҳанда аз ғайб, ҷеғзананда, нидокунанда
 Ҳофиз - (арабӣ). حافظ ҳифзкунанда, каси Қуръонро азёдкарда
 Ҳошим - (арабӣ). هاشم ноншикан, тақсимгари молиёт¹⁶
 Ҳувайдо - (форсӣ). هويدا равшан, зоҳир, ошкор, намоён, аён
 Ҳуд - (арабӣ). هود номи пайғамбар
 Ҳумоюн - (арабӣ). همايون муборак, фархунда, хуш
 Ҳусайн - (арабӣ). حسين хуб, накӯ, зебо; набераи Муҳаммад (с)
 Ҳушанг - (форсӣ). هوشنگ боҳушу ақлу хирад; номи шоҳ
 Ҷаббор - (арабӣ). جبار соҳиби қудрату тавоноӣ (сифати Худо)
 Ҷавод - (арабӣ). جواد сахӣ, саховатманд, ҷавонмард
 Ҷалил - (арабӣ). جليل бузург, азим, мӯхтарам
 Ҷалол - (арабӣ). جلال бузургворӣ, иззат, чоҳу ҷалол, мартаба
 Ҷамил - (арабӣ). جميل хушрӯй, зебо, соҳибҷамол, некӯсурат
 Ҷамол - (арабӣ). جمال хушрӯй, зебой, ҳусн, хубии сурат ва сират
 Ҷамшед - (форсӣ). جمشيد равшан, дурахшон, номи шоҳ
 Ҷасур - (арабӣ). جسور далер, шуҷоъ, нотарс, пурдил

¹⁴ Лақаби Иброҳим (а) аст.

¹⁵ Номи шахсе аз қабилаи Тайи араб, ки дар саховату баҳшиш машҳур будааст.

¹⁶ Номи бобои Муҳаммад (с).

Чаҳонгир - (форсӣ). جهانگیر тасхиркунандаи чаҳон, фотех, машхур
 Чаъфар - (арабӣ). جعفر чӯй, рӯд; зари холис; номи гули хушбӯй
 Қобир - (арабӣ). جابر қабркунанда, ситамгар
 Қовид - (арабӣ). جاويد абадӣ, ҳамеша, доимӣ, мудом, доимо
 Шафқат - (арабӣ). شفقت меҳрубонӣ, дилсӯзӣ, раҳмдилӣ
 Шайдо - (форсӣ). شيدا ошуфта, шефта, мафтун, ошиқ
 Шайх - (арабӣ). شيخ олим, донишманд; пешвои рӯхонӣ, пир
 Шамс - (арабӣ). شمس офтоб, хуршед, меҳр
 Шамшод - (форсӣ). شمشاد дарахти ҳамешасабз, хушқомат, хушандом
 Шараф - (арабӣ). شرف обрӯ, номус, шаън, ифтихор, бузургӣ
 Шариф - (арабӣ). شريف асил, начиб, бошараф, пок, муқаддас
 Шафеъ - (арабӣ). شفيع шафоаткунанда, восита
 Шафиқ - (арабӣ). شفيق меҳрубон, дилсӯз
 Шаҳбоз - (форсӣ). شهباز шоҳини султонӣ, уқоб
 Шаҳир - (арабӣ). شهير маъруф, машхур, номдор
 Шаҳзод - (форсӣ). شهزاد фарзанди шоҳ, шоҳзода
 Шоҳид - (арабӣ). شاهد гувоҳ, шоҳид будан, шаҳодат
 Шаҳоб - (арабӣ). شهاب шӯъла, ситораи дурахшони паррон¹⁷
 Шаҳриёр - (форсӣ). شهريار подшоҳ, шоҳ; ёридиҳандаи шаҳр
 Шаҳром - (форсӣ). شهرام муодили форсии Микоил, фаришта
 Шаъбон - (арабӣ). شعبان моҳи ҳаштуми солшумории қамарии ҳичрӣ
 Шер - (форсӣ). شير далер, часур, диловар
 Шерафкан - (форсӣ). شيرافكن пурзӯр, қавибозу, далер
 Шерваш - (форсӣ). شيروش шермонанд, шерфаш
 Шерзод - (форсӣ). شيرزاد далер, нотарс, бебок, часур, диловар
 Шердил - (форсӣ). دل شير далер, нотарс, бебок
 Шерамард - (форсӣ). شيرمرد диловар, далер, нотарс, бебок
 Шертан - (форсӣ). شيرتن паҳлавоне чу шер миёнборику бозупаҳн
 Шикебо - (форсӣ). شكيبا бурдбор, таҳаммулкунанда, босабр
 Шоён - (форсӣ). شايان шоиста, сазовор, лоиқ, арзанда
 Шис - (арабӣ). شيس номи пайғамбар, писари Одам (а)

¹⁷ Дар шакли “Шихоб” низ дуруст аст.

Шодӣ - (форсӣ). شادى хурсандӣ, хушҳолӣ, хушнудӣ
 Шодком - (форсӣ). شادكام хушҳол, шодмон, комрон
 Шодон - (форсӣ). شادان хушнуд, хушҳол, хушдил, фараҳманд
 Шодмехр - (форсӣ). شادمهر бомехру шодмон
 Шодмон - (форсӣ). شادمان шод, хурсанд, хушҳол
 Шоднуш – (форсӣ). شادنوش ҳамеша шоду масрур
 Шодрӯз - (форсӣ). شادروز хушбахт, осудаҳол, бахтёр
 Шокир - (арабӣ). شاکر шукркунанда, сипосгузор, миннатдор
 Шомил - (арабӣ). شامل фарогианда, дарбаргиранда
 Шопур - (форсӣ). شاپور писари шоҳ, шоҳзода
 Шоҳзамон - (форсӣ). شاهزمان ҳокими даврон, шоҳи замон
 Шофез - (арабӣ). شافع шафоаткунанда, дархостнамоянда, хоҳишгар
 Шоҳин - (форсӣ). شاهين навъи парандаи шикорӣ, далер, диловар
 Шоҳнур - (форсӣ). شاهنور нури шоҳ, мунаввар, нуронӣ
 Шоҳон - (форсӣ). شاهان бошукӯх, дурахшон
 Шоҳпур - (форсӣ). شاهپور писари шоҳ, шоҳзода
 Шоҳрух - (форсӣ). شاهروخ дорои рухсори чун шоҳ, шоҳсимо
 Шоҳрӯз - (форсӣ). شاهروز бошукӯх, дурахшон
 Шуъайб - (арабӣ). شعيب равшан, дурахшон; номи пайғамбар
 Шуҷоъ - (арабӣ). شجاع шуҷоатманд, далер, часур, диловар
 Шукур - (арабӣ). شكر сипосгузорӣ, миннатдорӣ аз некии касе
 Шӯҳрат - (арабӣ). شهرت машҳурӣ, номдорӣ, маъруфият
 Эмин - (арабӣ). امين дар амну амонбуда, хотирчамъ, осуда
 Эмом - (арабӣ). امام пешрав, пешво, пешнамоз
 Эраҷ - (форсӣ). ايرج ориёӣ, номи шоҳе, ки Эрон ба ӯ мансуб буд
 Эшон - (форсӣ). ايشان рӯҳонии намоён, шайх
 Эҳсон - (арабӣ). احسان некӯӣ, лутфу марҳамат, ато, бахшиш, инъом
 Юнус - (ибрӣ). يونس номи пайғамбар, ки ба коми моҳӣ фурӯ рафт
 Юсуф - (ибрӣ). يوسف афзунанда; номи пайғамбар¹⁸
 Яҳё - (арабӣ). يحيى мутаҳҳир, поккунанда; номи пайғамбар
 Яъқуб - (ибрӣ). يعقوب пайрав; номи пайғамбар, падари Юсуф (а)

¹⁸ Номи писари Яъқуб (а), ки зеборухсор буд.

Номҳои мардона бо “Аллоҳ”

Абдуллоҳ - عبدالله - бандаи Худо¹⁹
Азизуллоҳ - عزيز الله - арҷманди Худо
Аминуллоҳ - امين الله - каси муътамади Худо
Амонуллоҳ - امان ال - таҳти ҳимояи Худо
Амруллоҳ - امر الله - дар амру фармони Худо
Асадуллоҳ - اسد الله - шери Худо
Атоуллоҳ - عطا الله - ҳадяи Худо
Баракатуллоҳ - بركت الله - баракати Худо
Баҳруллоҳ - بهر الله - насибае аз Худо
Валиуллоҳ - ولي الله - муқарраби Худо
Восифуллоҳ - واصف الله - васфкунандаи Худо
Ғозиуллоҳ - غازى الله - ғазокунанда дар роҳи Худо
Додуллоҳ - داد الله - адолатпешаи Худо
Забехуллоҳ - ذبيح الله - қурбоншуда дар роҳи Худо
Зайдуллоҳ - زيد الله - афзудаи Худо
Закиуллоҳ - ذكى الله - донову бофаросати Худо
Зиёдуллоҳ - زياد الله - ҳадяи Худо
Зиёуллоҳ - ضياء الله - нуру рӯшноии Худо
Зикруллоҳ - ذكر الله - зикркунандаи Худо
Зоҳидуллоҳ - زاهد الله - парҳезгори Худо
Зубайдуллоҳ - ذبيد الله - атои Худо
Иззатуллоҳ - عزت الله - ифтихори Худо
Иноятуллоҳ - عنایت الله - тӯҳфаи Худо
Исматуллоҳ - عسمة الله - поку боиффати Худо
Карамуллоҳ - كرم الله - хайру саховати Худо
Кароматуллоҳ - كرامت الله - караму саҳои Худо
Кифоятуллоҳ - كفايت الله - қонеъбудаи Худо
Қарибуллоҳ - قريب الله - муқарраби Худо
Қисматуллоҳ - قسمت الله - баҳраву баҳшиши Худо

¹⁹Маънои “абд” - банда, ғулом буда, шакли чамъи он “ибод” аст. Бархе “Ибодуллоҳ” ном мегузоранд, ки маънояш “бандагони Худованд” аст.

Қудратуллоҳ - قدرت الله - қудратёфта аз ҷониби Худо
 Лутфуллоҳ - لطف الله - лутфу марҳамати Худо
 Мачидуллоҳ - مجيد الله - олиқадри Худо
 Муродуллоҳ - مراد الله - хосташуда аз ҷониби Худо
 Мутеъуллоҳ - مطيع الله - фармонбардори Худо
 Муҳаммадуллоҳ - محمد الله - ҳамдшудаи Худо
 Муҳибуллоҳ - محب الله - дӯстдорандаи Худо
 Муҷибуллоҳ - موجب الله - ҳастшуда бо хоҳиши Худо
 Назруллоҳ - نذر الله - бахшишу садакаи Худо
 Насибуллоҳ - نصيب الله - ҳиссаву баҳрае аз Худо
 Насруллоҳ - نصر الله - зафарёфта аз ҷониби Худо
 Начибуллоҳ - نجيب الله - муносиб ва мӯхтарамии Худо
 Неъматуллоҳ - نعمت الله - неъматии Худо
 Нуруллоҳ - نور الله - нури Худо
 Обидуллоҳ - عباد الله - ибодаткунандаи Худо
 Оятуллоҳ - آيت الله - нишонаи Худо
 Раҳматуллоҳ - رحمت الله - раҳмати Худо
 Сайидуллоҳ - سيد الله - бузургвори Худо
 Сайфуллоҳ - سيف الله - шамшери Худо
 Самиъуллоҳ - سمع الله - шунавандаву фармонбари Худо
 Сафиуллоҳ - صفي الله - дӯсти холису баргузидаи Худо²⁰
 Саъдуллоҳ - سعد الله - хушбахти Худо
 Сибғатуллоҳ - صبغت الله - дар роҳи дини Худо
 Содиқуллоҳ - صادق الله - дӯсти бовафоии Худо
 Сочидуллоҳ - ساجد الله - сачдакунандаи Худо
 Суннатуллоҳ - سنت الله - пайрави роҳу равиши Худо
 Убайдуллоҳ - عبيد الله - бандаи Худо
 Файзуллоҳ - فيض الله - файзу баракати Худо
 Фатхуллоҳ - فتح الله - пирӯзшуда аз ҷониби Худо
 Фахруллоҳ - فخر الله - ифтихори Худо

---

²⁰ Лақаби Одам (а) аст.

Халилуллоҳ - خليل الله - дӯстдоштаи Худо²¹
Ҳабибуллоҳ - حبيب الله - маҳбуби Худо
Ҳалимуллоҳ - حليم الله - хушхулқу боҳилми Худо
Ҳамдуллоҳ - حمد الله - саногӯяндаи Худо
Ҳамидуллоҳ - حميد الله - писандидаи Худо
Ҳафизуллоҳ - حفيظ الله - ҳифзшуда аз чониби Худо
Ҳикматуллоҳ - حكمة الله – ҳикмати Худо
Ҳимматуллоҳ - همت الله - ғайрати Худо
Шамсуллоҳ - شمس الله - офтоби Худо
Шаҳидуллоҳ - شهيد الله - гувоҳи Худо
Шукруллоҳ - شكر الله - сипосгӯяндаи Худо

---

²¹ Лақаби Иброҳим (а) аст.

Номҳои мардона бо пасванди “дин”²²

Айнуддин - عين الدين – нуру зиёи дин²³
Алоуддин - على الدين - шарофати дин
Амруддин - امر الدين - дар амру фармоиши дин
Аслуддин - اصل الدين - ҷавҳари дин
Ахлуддин - احل الدين - намояндаи дин
Ашрафуддин - اشرف الدين - мӯҳтарами дин
Бадруддин - بدر الدين - моҳтоби дин
Баҳруддин - بهر الدين - нофеъи дин
Баҳоуддин - بهاالدين - дурахши дин
Бурҳонуддин - برهان الدين - далелу санади дин
Ғиёсуддин - غياث الدين - фарёдраси дин
Зайнуддин - زين الدين - зебогии дин
Зиёуддин - ضيا الدين - равшании дин
Зухруддин - ظهور الدين - таҷаллии дин
Иззуддин - عز الدين - иззати дин
Исломуддин - اسلام الدين - пайрави дини ислом
Инъомуддин - انعام الدين - ҳадяи дин
Камолуддин - كمال الدين - рушди дин
Қадруддин - قدر الدين - шаънуи эътибори дин
Қамаруддин - قمر الدين - моҳтоби дин
Қиёмуддин - قيام الدين - қоиму устувор дар дин
Қутбуддин - قطب الدين - сутуни дин
Меҳриддин - مهردين - дӯстдори дин
Муиззуддин - معز الدين - гиромидорандаи дин
Муслихуддин - مصلح الدين - наққори дин
Мухлисуддин - مخلص الدين - дӯстдори дин
Муҳиддин - محى الدين - зиндадорандаи дин
Назруддин - نذر الدين - атои дин

²² Номҳо бо пасванди “дин” ағлабан ба забони арабиянд.

²³ Ин номхоро ҳамчун “Айниддин”, “Амриддин”, “Аслиддин”, “Бадриддин” ва ғ. менависанд, аммо шакли дурусти навиштории онҳо ба истиснои вожаҳои форсӣ бо ҳарфи “у” мебошад, на бо ҳарфи “и”.

Насруддин - نصر الدين - пирӯз дар роҳи дин
Начмуддин - نجم الدين - ситораи дин
Нуруддин - نور الدين - рӯшноии дин
Раҳмуддин - رحم الدين - ғамхори дин
Рукнуддин - ركن الدين - пуштибони дин
Садруддин - صدر الدين - пешвои дин
Сайфуддин - سيف الدين - шамшери дин
Салоҳуддин - صلاح الدين - хайрхоҳи дин
Самаруддин - ثمر الدين - маҳсули дин
Сирочуддин - سراج الدين - нуру чароғи дин
Тоҷиддин - تاج دين - бузурги дин
Фазлуддин - فضل الدين - донову бартар дар дин
Фаридуддин - فريدالدين - яктои дин
Фаҳруддин - فخر الدين - ифтихори дин
Ҳуснуддин - حسن الدين - ҳусну ҷамоли дин
Ҷалолуддин - جلال الدين - шукӯҳи дин
Ҷамолуддин - جمال الدين - симои дин
Шамсуддин - شمس الدين - офтоби дин
Шарофуддин - شراف الدين - баландқадри дин
Эҳсонуддин - احسان الدين - лутфу атои дин

Номҳои мардона бо пешванди “абд”²⁴

Абдулазиз - عبدالعزيز - бандаи Худои бар ҳама чирадаст
Абдулазим - عبدالعزيز - бандаи Худои ниҳоят бузург
Абдулаҳад - عبدالاحد - бандаи Худои яккаву ягона
Абдулғалим - عبدالعليم - бандаи Худои ниҳоят доно
Абдулбасир - عبدالبصير - бандаи Худои ҳамаро бинанда
Абдулбоис - عبدالباعث - бандаи Худои мурдаҳоро зиндагардонанда
Абдулбоқӣ - عبدالباقي - бандаи Худои баъди фано боқимонанда
Абдулборӣ - عبدالباري - бандаи Худои офрандаи ҳамаи махлуқот
Абдулбосит - عبدالباسط - бандаи Худои афзоянда ҳар чиро, ки хоҳад
Абдулботин - عبدالباط - бандаи Худои ба чашм ноаён
Абдулвадуд - عبدالودود - бандаи Худои дӯстдори бандагони содиқаш
Абдулвакил - عبدالوكيل - бандаи Худои қобили эътимод
Абдулвалӣ - عبدالوالي - бандаи Худои дӯстдори дӯстдорони хеш
Абдулваҳҳоб - عبدالوهاب - бандаи Худои неъматдиҳандаи махлуқот
Абдулволи - عبدالوالي - бандаи Худои ҳукмфармои ҳама мавҷудот
Абдулворис - عبدالوارث - бандаи Худои ҳама чиз ба ӯ монанда
Абдулвосеъ - عبدالواسيع - бандаи Худои ҳамаро фарогиранда
Абдулвоҳид - عبدالواحد - бандаи Худои яқтову беҳамто
Абдулвоҷид - عبدالواجد - бандаи Худои соҳиби ҳамаи дорой
Абдулғанӣ - عبدالغنى - бандаи Худои дорову бениёз
Абдулғафур - عبدالغفور - бандаи Худои авфқунандаи гуноҳон
Абдулғаффор - عبدالغفار - бандаи Худои бахшандаи гуноҳон
Абдулкабир - عبدالكبير - бандаи Худои ниҳоят бузург
Абдулкарим - عبدالكريم - бандаи Худои ниҳоят саховатманд
Абдулқодир - عبدالقادر - бандаи Худои қудрати беандозадошта
Абдулқавӣ - عبدالقوى - бандаи Худои муқтадир
Абдулқаҳҳор - عبدالقهار - бандаи Худои ҳукмқунанда ба иродаи хеш
Абдулқайюм - عبدالقيوم - бандаи Худои мустақил ва новобаста
Абдулқуддус - عبدالقدوس - бандаи Худои поку муқаддас

---

²⁴ Пасванди “абд”, ки маънои бандагиро дорад, асосан ба исмҳои Худованд васл гардида, барои шахс ном ниҳода мешавад.

Абдулатиф - عبداللطيف - бандаи Худои лутфи беандозадошта
Абдулмалик - عبدالملك - бандаи Худои ҳокиму фармонравои ҳама
Абдулматин - عبدالمتين - бандаи Худои устувор дар ҳама аъмолаш
Абдулмачид - عبدالمجيد - бандаи Худои шукӯҳманду начиб
Абдулмонез - عبدالمنيع - бандаи Худои боздоранда аз роҳи бад
Абдулмубдӣ - عبدالمبدي - бандаи Худои бунёдгузори ҳама хастӣ
Абдулмуғнӣ - عبدالمغنى - бандаи Худои ғанигардонанда
Абдулмузил - عبد المذل - бандаи Худои хору заифқунанда
Абдулмуиз - عبدالمعز - бандаи Худои таквияту нусратдиҳанда
Абдулмуқсит - عبد المقسط - бандаи Худои одил
Абдулмуҷиб - عبدالمجيب - бандаи Худои мушфиқ
Абдулмуқтадир - عبدالمقتدر - бандаи Худои соҳиби иқтидори мутлақ
Абдулмусаввир - عبدالمصور - бандаи Худои шаклдиҳанда
Абдулмунтақим - عبدالمنتقم - бандаи Худои мучозотқунанда
Абдуннофеъ - عبدالنافيع - бандаи Худои нафърасон бар бандагонаш
Абдуррақиб - عبد الرقيب - бандаи Худои назоратқунанда ба бандагон
Абдуррауф - عبد الرؤوف - бандаи Худои дилсӯз
Абдурраҳим - عبدالرحيم - бандаи Худои ниҳоят меҳрубон
Абдурраҳмон - عبدالرحمان - бандаи Худои бахшоянда
Абдуррашид - عبدالرشيد - бандаи Худои ба роҳи рост баранда
Абдурразоқ - عبدالرزاق - бандаи Худои тақсимқунандаи неъматҳо
Абдуррозиқ - عبدالرازق - бандаи Худои рӯзидиҳанда
Абдуррофеъ - عبدالرافيع - бандаи Худои баландбардоранда
Абдуссабур - عبدالصبور - бандаи Худои бо сабру шикебо
Абдуссамад - عبدالصمد - бандаи Худои бениёз
Абдуссамеъ - عبدالسميع - бандаи Худои ҳамаро шунаванда
Абдуссаттор - عبدالسطار - бандаи Худои пӯшонандаи айбу гуноҳ
Абдуссалом - عبدالسلام - бандаи Худои сулҳу оромишдиҳанда
Абдулфаттоҳ - عبد الفتاح - бандаи Худои кушоянда
Абдулҷаббор - عبدالجبار - бандаи Худои тобеъқунанда
Абдулҷалил - عبدالجليل - бандаи Худои зебову нақӯ
Абдулхабир - عبدالخبير - бандаи Худои аз ҳама бохабар
Абдулҳолиқ - عبدالخالق - бандаи Худои ҳамаро офарида

Абдулҳай - عبدالحى - бандаи Худои ҳамеша зиндаву ҷовид
Абдулҳаким - عبدالحكيم - бандаи Худои донишманду боҳикмат
Абдулҳақ - عبدالحق - бандаи Худои воқеиву ҳақиқӣ
Абдулҳалим - عبدالحليم - бандаи Худои ҳалиму фурӯтан
Абдулҳамид - عبدالحميد - бандаи Худои бошукӯху шарафманд
Абдулҳасиб - عبدالحسيب - бандаи Худои ба бандагон кифояткунанда
Абдулҳафиз - عبدالحفيظ - бандаи Худои муҳофизаткунанда
Абдулҳодӣ - عبدالحادى - бандаи Худои ба роҳи рост баранда
Абдулшакур - عبد الشكور - бандаи Худои муташаккир
Абдулшаҳид - عبدالشهيد - бандаи Худои гувоҳ аз аъмоли бандаҳо

Номҳои занона

- Адиба - (арабӣ). اديبه зани суханвар, шоира, сухандон, адабдӯст
Адлия - (арабӣ). عدليه зани боадлу инсоф
Азиза - (арабӣ). عزيزه гиромӣ, арҷманд, муқаддас
Азро - (арабӣ). ازرا дӯшиза, бокира; ошкор
Алия - (арабӣ). عليه баландмартаба, олимақом
Алфия - (арабӣ). الفيه баландмартаба, иртифоъ, баландӣ
Амина - (арабӣ). امينه боэътимод, зани росткор, росткавл
Амира - (арабӣ). اميره амрдиханда, фармондиханда, раис, сарвар
Аниса - (арабӣ). انيسه дӯст, ҳамдам, ҳамнишин, унсгиранда
Анора - (форсӣ). اناره зани сурхрухсорай зебо
Ануша - (форсӣ). انوشه хушу хуррам; ҳаёти ҷовидонӣ
Анчома - (форсӣ). انجامه хотима, ба охир расидан
Арва - (арабӣ). اروه зебочехра; зани шарифу тавоно; номи саҳобӣ
Асия - (арабӣ). اسيه зани Фиръавн, ки Мусоро (а) ниҳонӣ парварид
Аслия - (арабӣ). اصليه асил, ҳақиқӣ; боаслу насаб
Асмо - (арабӣ). اسما некӯ, зебо; дорой шаъну мақом; номи саҳобӣ
Атия - (арабӣ). عطيه бахшидашуда, ҷоиза; номи саҳобӣ
Афифа - (арабӣ). عفيفه покдоман, боиффат, порсо, парҳезкор
Афсона - (форсӣ). افسانه зани ғайривоқеъӣ, ғайриоддӣ
Ахтар - (форсӣ). اختر ситора, кавкаб
Ахдия - (арабӣ). اهديه боаҳду вафо, содиқа
Ачиба - (арабӣ). عجيبه таачҷубовар, ҳайратангез
Бадрия - (арабӣ). بدرية зани зеборӯй, зебо чун моҳи шаби чаҳордах
Байзо - (арабӣ). بيضاء пок, сафедпӯст; софдил, содик; номи саҳобӣ
Барира - (арабӣ). بريره роҳу тарик; номи саҳобӣ
Барно - (форсӣ). برنا ҷавон, навҷавону зебо
Басира - (арабӣ). بصيره зани зирак, моҳир дар корҳо, доно, боақл
Баҳор - (форсӣ). بهار зебой, бӯи хуш, шодобӣ
Башира - (арабӣ). بشيره муждарасон, хабари хушдиханда
Беназир - (арабӣ). بينظير бемислу монанд, беҳамто, ягона

Билқис - (арабӣ). بلقيس зираку доно; бокира; ҳамсари Сулаймон (а)²⁵
 Болида - (форсӣ). بالیده сарфароз, сарбаланд, ифтихорманд
 Боноз - (форсӣ). باناز ноздор, ишвакунанда
 Бону - (форсӣ). بانو хонум, соҳибхоназан
 Ботина - (арабӣ). باطنه дарун, дил, асл; ҳақиқат
 Боҳира - (арабӣ). باهره равшан, ошкор, возеҳ
 Буния - (арабӣ). بنیه ниҳод, фитрат, сиришт, вучуд
 Бушро - (арабӣ). بشری муждадиҳанда, хушхабар
 Валия - (арабӣ). وليه дӯст, дӯстдор; ёвар, мададгор
 Васида - (арабӣ). وسیله роҳи расидан ба мақсаде, восита
 Васфия - (арабӣ). وصفیه мадҳшуда, тавсифшуда
 Воила - (арабӣ). وئله паноҳгиранда
 Воқифа - (арабӣ). واقفه огоҳ, бохабар
 Волида - (арабӣ). والده модар
 Восила - (арабӣ). واصله пайвастшаванда, васлшаванда
 Воҳида - (арабӣ). واحده якто, ягона, якка
 Вочиба - (арабӣ). واجبه бисёр лозим, зарурӣ
 Гавҳар - (форсӣ). گوهر марворид, чизи қиматбаҳо
 Ганчина - (форсӣ). گنجینه хазина, боигарӣ, сарват
 Гетиоро - (форсӣ). گیتی آرا гити чаҳоноро, зинатдиҳандаи дунё
 Гуландом - (форсӣ). گل اندام нозукбадан, латифпайкар
 Гулафзо - (форсӣ). گلغز мисли гул зебо
 Гулафшон - (форсӣ). گل افشان гулпош, гулрез, гулнисор
 Гулбадан - (форсӣ). گلبدن нозукбадан, латифпайкар
 Гулбарг - (форсӣ). گلبرگ барги гул, рӯи зебо
 Гулбасар - (форсӣ). گل بسر гулпӯш, шукуфон
 Гулбаҳор - (форсӣ). گل بهار гули баҳорӣ, гули тару тоза
 Гулбез - (форсӣ). گل بیز гулпош, гулрез, гулафшон
 Гулбону - (форсӣ). گل بانو зебо, нозукбадан
 Гулбӯй - (форсӣ). گل بوی хушбӯй, муаттар
 Гулбутта - (форсӣ). گل بوته буттаи гул, ниҳоли гул

²⁵ Номи маликаи Сабо, ки зикраш дар Куръон шудааст.

Гулгуна - (форсӣ). گلگونه гулгун, сурхранг, рӯи зебо
 Гулғунча - (форсӣ). گلغنجه ғунчаи гул, гули ношукуфта
 Гулдаста - (форсӣ). گلداسته дастаи гул, дастагул
 Гулзода - (форсӣ). گلزاده покзод, хушнасаб
 Гулинор - (форсӣ). گلنار ба мисли гули анор, сурхрӯй
 Гулнамо - (форсӣ). گلنما хушрӯй, зебо
 Гулнасаб - (форсӣ-арабӣ). گل نسب хушнасаб, аз нажоди зебо
 Гулнигор - (форсӣ). گلنگار гулрухсор, зебочеҳра
 Гулнисо - (форсӣ-арабӣ). گلنسا зани мисли гул зебо
 Гулнисор - (форсӣ-арабӣ). گلنثار гулпош, гулафшон
 Гулноза - (форсӣ). گلنازه зебову дилфиреб
 Гулнора - (форсӣ). گلناره сурхранг ба мисли гули анор
 Гулрафтор - (форсӣ). گلرفتار соҳиби рафтори зебо
 Гулрӯй - (форсӣ). گلروی рӯи ба мисли гул латифу дилкаш
 Гулрухсор - (форсӣ). گلرخسار хушрӯй, зеборӯй
 Гулсара - (форсӣ). گلسره гули чидаю баргузида, беайб
 Гулсимо - (форсӣ). گلسيما гулчеҳра, гулрӯй
 Гулсуман - (форсӣ). گلسمن гули суман, ёсуман
 Гулханда - (форсӣ). گلخنده соҳиби хандаи зебо, дилкаш
 Гулхумор - (форсӣ). گلخمار соҳиби чашмони зебо, пурноз
 Гулчеҳра - (форсӣ). گلچهره гулрӯй, гулрухсор
 Гулшан - (форсӣ). گلشن гулзор, гулистон
 Гулшаноро - (форсӣ). گلشن آرا хеле зебо, пуртароват
 Гулшода - (форсӣ). گلشاده ба мисли гул шоду шукуфон
 Гулъизор - (форсӣ-арабӣ). گلزار рӯяш мисли гул, нозуку зебо
 Ғозия - (арабӣ). غاڤيه ғазокунанда; ғизодиханда; қувватбахш
 Ғолиба - (арабӣ). غالبه ғалабакунанда, пирӯз
 Ғолия - (арабӣ). غاليه хушбӯй, муаттар
 Ғунча - (форсӣ). غنچه гули ношукуфта, гули кушоданашуда
 Дидора - (форсӣ). ديداره мулоқот, вохӯрӣ; рӯй, чеҳра
 Дилангез - (форсӣ). دل انگيز дилкаш, матлуб, марғуб
 Дилафрӯз - (форсӣ). دل افروز фараҳбахш, фараҳафзо, мафтгункунанда
 Дилбар - (форсӣ). دلبر он ки бо ҳусну латофат дил мебарад, дилрабо

Дилноза - (форсӣ). دلنازه таннозу зебо, дилписанд
 Дилоро - (форсӣ). دلارا дилхушкунанда, дилкушо, дилкаш
 Дилором - (форсӣ). دل آرام он ки ба дил оромӣ бахшад, оромибаш
 Дилосо - (форсӣ). دل آسا он ки ба дил осоиш бахшад, фарахбахш
 Дилрабо - (форсӣ). دلربا дилбар, дилкаш, дилписанд
 Дилшода - (форсӣ). دلشاده хушу хурсанд, дилшодкунанда
 Дурдона - (форсӣ). دردانه дурри якто, фарзанди якто, фарзанди азиз
 Дуррия - (арабӣ). دريه марворид, гавҳар
 Ёдгора - (форсӣ). يادگار нишона, ёдгормонда
 Ёмина - (арабӣ). يامنه муборак, хучаста; рост
 Ёкута - (арабӣ). ياقوته гавҳари қиматбаҳо
 Ёсира - (арабӣ). ياسره осонгир, саҳлгиранда
 Ёсуман - (форсӣ). ياسمن як навъ гули сафедранги хушбӯ, гули суман
 Жола - (форсӣ). ژاله қатраҳои зебои яхранги борон, тагарг
 Зайнаб - (арабӣ). زينب покизагӣ, орастагӣ²⁶
 Зайнура - (арабӣ). زينوره бо нур зинатёфта, бо нур ораста
 Зайтуна - (арабӣ). زيتونه дарахти мевадори ҳамешасабз
 Закия - (арабӣ). ذكيه боҳуш, тезхотир, бофаҳм
 Замира - (арабӣ). ضميره дил, қалб, ботини инсон
 Зарафшон - (форсӣ). زرفشان нисоркунандаи зар, зарпош
 Зарбону - (форсӣ). زربانو зани дурахшон, зебову боқадр
 Зарина - (форсӣ). زرينه аз зар сохташуда, тиллоӣ, зардранг
 Зарифа - (арабӣ). ظريفه нозук, латиф, зебо, хушандом; зирак, доно
 Зарнигор - (форсӣ). زرينگار мунаққаш бо зар, бо зар зинатдода
 Зарнисор - (форсӣ-арабӣ). زرنثار зарбахш, зарпош, зарафшон
 Захира - (арабӣ). ذخيره чизи барои зарурати оянда нигоҳдошташуда
 Захро - (арабӣ). زهرا дурахшон, тобон, сафед; лақаби Фотима (р)
 Зебо - (форсӣ). زيبа хушрӯ, соҳибчамол, хушгил, зебанда; шоиста
 Зебуннисо - (арабӣ). زيب النساء зеби занон, зани зебо
 Зевар - (форсӣ). زيور чизи зинатбахшанда, ороишдиҳанда
 Зиёда - (арабӣ). زياده бисёр, афзун, фаровон

²⁶ Духтар ва яке аз ҳамсарони Муҳаммад (с) Зайнаб ном доштанд.

Зинат - (арабӣ). زينت чизҳои ороишӣ, зевар, пероя
 Зоира - (арабӣ). زائره зиёраткунанда, ба дидорбинӣ раванда
 Зокира - (арабӣ). ذاكره зикркунанда, ёдоваранда
 Зоҳида - (арабӣ). زاهده порсо, парҳезгор
 Зоҳира - (арабӣ). ظاهره ба назар намоён, ошкор, возех, равшан
 Зубайда - (арабӣ). زبيده атошуда, ҳадяи Худо, интихобшуда
 Зулайхо - (арабӣ). زليخا номи зани Юсуф (а)
 Зулола - (арабӣ). زلاله соф, тоза
 Зулфия - (форсӣ). زلفيه соҳиби зулфи зебо, гесудор
 Зулқаъда - (арабӣ). ذوالقعدة номи моҳи ёздаҳуми солшумории қамарӣ
 Зулҳичча - (арабӣ). ذوالحجه моҳи дувоздаҳуми солшумории қамарӣ
 Зумуррад - (арабӣ). زمرد як навъи санги қиматбаҳо
 Зухра - (форсӣ). زهره ситораи субҳ, номи сайёраи дурахшон
 Ибодат - (арабӣ). عبادت парастии Худо, иҷрои фароизи дин
 Изофа - (арабӣ). اضافة афзудан, афзоиш, афзунӣ
 Иқлима - (арабӣ). اقليمه авзои табиат, кишвар, мамлакат
 Илмия - (арабӣ). علميه маърифат, дониш, илм
 Имома - (арабӣ). امامه раҳбар, пешво, раис
 Ирода - (арабӣ). اراده майл, хоҳиш, орзу, таманно
 Ишқия - (арабӣ). عشقيه маҳбуба, маъшуқа
 Карашма - (форсӣ). كرشمه нозу ишва, ишора бо чашму абрӯ
 Карима - (арабӣ). كريمه босаховат, ҷавонзан, соҳиббӯсон
 Кимиё - (юнонӣ). كيميا чизи камёб, нодир
 Комила - (арабӣ). كامله мукамал, беайбу нуқсон, баркамол
 Қадима - (арабӣ). قديمه қадим, қухан, бостонӣ
 Қадрия - (арабӣ). قدريه қимат, боарзиш, бозътибор
 Қобила - (арабӣ). قابله қобилиятнок, лаёқатманд, арзанда, пазиранда
 Қодира - (арабӣ). قادره тавоно, муқтадир, соҳиби қудрат
 Қоима - (арабӣ). قائمه рост, устувор, истода, барпо
 Қудсия - (арабӣ). قدسيه покиза, солеҳа, фаришта, некӯкор
 Қулсум - (арабӣ). كلثم номи духтари Муҳаммад(с); пургӯштрухсор
 Қутбия - (арабӣ). قطبيه дурахшон; машҳур, намоён
 Лайло - (арабӣ). ليلى шабӣ, шабона; киноя аз маъшуқа, маҳбуба

Латифа - (арабӣ). لطيفه зариф, дилкаш, раъно, зебо, дилфиреб
 Латофат - (арабӣ). لطافت латифӣ, назокат, зарифӣ, зебой, раъной
 Лоика - (арабӣ). لايقه шоиста, сазовор, муносиб
 Лола - (форсӣ). لاله шабеҳи гули лола, маҳбубаи зебо, хушрӯй
 Лочвард - (форсӣ). لاجورد санги қиматбаҳо; кабудранг, нилгун
 Лубоба - (арабӣ). لبابه хирадманд, оқил; баргузида; номи саҳобӣ
 Лутфия - (арабӣ). لطيفه нарм, мулоим, нозукбаён, меҳрубон, болутиф
 Мавзуна - (арабӣ). موزونه мутаносиб, шинам; вазндор, фасех
 Мавлуда - (арабӣ). مولوده таваллудёфта, замони валодат
 Мавчуда - (арабӣ). موجوده офаридашуда, ҷондор; муҳайё
 Мағфират - (арабӣ). مغفرت омурзиш, афви гуноҳ
 Мадина - (арабӣ). مدينه шаҳр, номи шаҳри муқаддас²⁷
 Мадҳия - (арабӣ). مدحيه ситоиш, сано, наът, таъриф кардан
 Майгуна - (форсӣ). ميگونه сурхрӯй, сурхранг
 Майсара - (арабӣ). ميسره тарафи дасти чап, ясор
 Майсура - (арабӣ). ميسوره муяссаршуда, мумкиншуда
 Макнуна - (арабӣ). مكنونه пинҳоншуда, нухуфта
 Мақсуда - (арабӣ). مقصوده, дилхоҳ, матлуб, талаб, мурод, мақсад
 Малика - (арабӣ). ملكه подшоҳзан, зани подшоҳ
 Малоҳат - (арабӣ). ملاحظ зебой, хубрӯй; ситорагармӣ, ҷозибадорӣ
 Мамнуна - (арабӣ). ممنونه сипосгузор, муташаккир; хурсанд, хушҳол
 Манзума - (арабӣ). منظومه ба назму тартибдароварда, сухани мавзун
 Манзура - (арабӣ). منظوره намоён, падидор; писандида, шоиста
 Манижа - (форсӣ). منيزه оташин; сафедрӯй; покдоман
 Марворид - (форсӣ). مرواريد дурр, гавҳар, дурдона, ганҷ
 Марзия - (арабӣ). مرضيه писандида, матбуъ; хушнуд
 Марҳабо - (арабӣ). مرحبا лафзи таҳсин: Хуш омадӣ!, Офарин!, Зиҳӣ!
 Марҷона - (арабӣ). مرجانه як навъ модаи ороишӣ; ороста, зебо
 Марям - (арабӣ). مريم зебо; порсо; қавӣ; номи модари Исо (а)
 Масрура - (арабӣ). مسروره шодмон, шод, хурсанд, хушвақт
 Мастоно - (форсӣ). مستانه маъшуқа, дилдода

²⁷ Номи дуввумин шаҳри муқаддас барои мусулмонон баъди Макка, ки дар Арабистон воқеъ аст.

Мастура - (арабӣ). مستوره пӯшида; покдоман, боиффат
 Матлуба - (арабӣ). مطلوبه дилхоҳ; маҳбуба, маъшуқа
 Мафтуна - (арабӣ). مفتونه шефта, ошиқ, дилбохта
 Маҳбуба - (арабӣ). محبوبه дӯстдошташуда, маъшуқа
 Маҳваш - (форсӣ). مهوش монанд ба мох, маҳосо; хушрӯй, зебо
 Маҳдия - (арабӣ). مهديه ато, бахшиш, инъом; ҳидоятшуда
 Маҳина - (форсӣ). مهينه нозук, борик, нарм, мулоим, нафис
 Маҳмуда - (арабӣ). محموده ҳамдшуда, ситудашуда, ситоишшуда
 Маҳфуза - (арабӣ). محفوظه ҳифзқунанда, дарёддошта, нигоҳдоранда
 Мачида - (арабӣ). مجيده бошаъну шараф, олиқадр, баландмартаба
 Машхура - (арабӣ). مشهوره шӯҳратёфта, маъруф, овозадор, номдор
 Маъмуна - (арабӣ). مأمونه дар амон буда, эмин аз хавфу хатар
 Маърифат - (арабӣ). معرفت илму дониш, хирад, фаросат
 Маъсума - (арабӣ). معصومه бегуноҳ, покдоман
 Маъшуқа - (арабӣ). معشوقه маҳбуба, дӯстдошта
 Меҳрангез - (форсӣ). مهر انگيز пурмеҳру муҳаббат
 Меҳрафрӯз - (форсӣ). مهر افروز афрӯзандаи меҳру муҳаббат
 Меҳрӣ - (форсӣ). مهري бомуҳаббат, дӯстдор, меҳрубон
 Меҳрнигор - (форсӣ). مهرنگار соҳиби қиёфаи меҳрубон
 Меҳринисор - (форсӣ). مهرنثار қурбонии меҳр, меҳрафкан
 Меҳрмоҳ - (форсӣ). مهرماه моҳи ҳафтуми солшумории шамсӣ
 Меҳрнуш - (форсӣ). مهرنوش бо меҳр фарогирифта, саршори меҳр
 Меҳрофарин - (форсӣ). مهر آفرين дорои меҳру муҳаббати қавӣ
 Мижгона - (форсӣ). مژگانه дорои мижгонҳои дароз, зебо
 Мино - (форсӣ). مينا шиша, обгина; осмонранг; гули зинатӣ
 Мисрия - (арабӣ). مصريه зани мансуб ба Миср, мисризан
 Моида - (арабӣ). مائده дастархони пурнозу неъмат
 Мория - (арабӣ). ماريه сафеду дурахшон; номи зани Муҳаммад (с)
 Моҳира - (арабӣ). ماهره бомаҳорат, устод, чирадаст
 Моҳистон - (форсӣ). ماهستان моҳзор, хусни ниҳоят зебо
 Моҳлиқо - (форсӣ-арабӣ). ماه لقا моҳрӯ, моҳсимо, хушрӯй
 Моҳпайкар - (форсӣ). ماه پيكر хушқаду қомат, хеле хушрӯй, зебо
 Моҳрӯй - (форсӣ). ماهروى моҳрухсор, моҳсимо, хушрӯй

Моҳрухсор - (форсӣ). ماه رخسار моҳсурат, моҳсимо, хушрӯй
 Моҳчабин - (форсӣ). ماهجين моҳрӯй, маҳлиқо, хушрӯй
 Моҳчамол - (форсӣ). ماهجمال моҳчеҳра, моҳлиқо, зебо
 Муаддаба - (арабӣ). مؤدبه боадаб, тарбиятдида
 Муаззама - (арабӣ). معظمه бузург, арчманд, азим
 Муаттара - (арабӣ). معطره атрнок, атрогин, хушбӯ
 Мубашшира - (арабӣ). مبشّره башоратдеҳ, муждадеҳ, хушхабаррасон
 Мубина - (арабӣ). مبينه ошкоркунанда, возеху равшанкунанда
 Мужда - (форсӣ). مژده хабари хуш, башорат, навид
 Мукаррама - (арабӣ). مكرمه гиромӣ, бузургвор, соҳибкарам
 Муқаддама - (арабӣ). مقدمه пешина, қаблӣ
 Муқаддас - (арабӣ). مقدس пок, соф; азиз, гиромӣ
 Муқбила - (арабӣ). مقبله соҳиби иқбол, хушбахт
 Мумтоза - (арабӣ). ممتازه баргузида, имтиёздошта, афзалиятдошта
 Мунаввара - (арабӣ). منوره пурнур, равшан, нуронӣ
 Мунзифа - (арабӣ). منظفه пок, озода, ҳалима, фурутан, хиромон
 Мунира - (арабӣ). منيره нурпош, равшан, тобон, дурахшон
 Муниса - (арабӣ). مونسه унсгирифта, дӯст, ҳамдам, ҳамнафас
 Мунсифа - (арабӣ). منصفه боинсоф, бовичдон, боадолат
 Мурида - (арабӣ). مريده иродатманд; хоҳон, толиб; пайрав
 Муршида - (арабӣ). مرشیده роҳнамо, тарбиятгар, роҳбар
 Мусаллама - (арабӣ). مسلمه таслимшуда, тобешшуда; яқин, муайян
 Муслима - (арабӣ). مسلمه мусулмонзан, зани пайрави дини ислом
 Мусмира - (арабӣ). مثمره судманд, самарнок, муфид, ҳосиловар
 Мутаҳҳара - (арабӣ). مطهره покизашуда, пок, покиза, тоза
 Мутриба - (арабӣ). مطربه созандаву хонанда, навозанда
 Муфида - (арабӣ). مفیده нафърасон, судманд, фоидаоваранда
 Мухбира - (арабӣ). مخبره хабардиҳанда, огоҳкунанда
 Мухлиса - (арабӣ). مخلصه ихлосманд, эътиқодманд, дӯстдор
 Муҳаббат - (арабӣ). محبت дӯстдорӣ, ишқ, меҳр, майл, ихлос
 Муҳайё - (арабӣ). مهيا тайёр, омода, фароҳам
 Муҳаррама - (арабӣ). محرّمه манъшуда; моҳи аввали соли ҳичрӣ
 Муҳиба - (арабӣ). محبه ҳабиб, дӯстдор, ёри меҳрубон

Муҳсина - (арабӣ). محسینه соҳиби ҳусн, зебо, некӯкор
 Муҳтарама - (арабӣ). محترمه соҳиби эҳтиром, боэҳтиром
 Муҷиба - (арабӣ). محبيه ҷавобдиҳанда, посухгӯянда, ҷавобгӯ
 Мушаррафа - (арабӣ). مشرفه ноилгашта, сарфарозшуда
 Мушкина - (форсӣ). مشکينه бӯи мушк диҳанда, хушбӯй
 Мушфиқа - (арабӣ). مشفقه бошафқат, меҳрубон, дилсӯз, ғамхор
 Муъмина - (арабӣ). مؤمنه боимон, имондор, диндор
 Муътабара - (арабӣ). معتبره соҳибэътибор, мӯхтарам, иззатманд
 Муяссара - (арабӣ). ميسره осон фароҳамомада, дастрасшуда, осон
 Набила - (арабӣ). ناييله некӯсурат; шариф, начиб; зирак
 Назира - (арабӣ). نظيره мисл, монанд
 Назрия - (арабӣ). نذريه аҳд, паймон; садақа, қурбонӣ
 Назифа - (арабӣ). نظيفه покиза, тоза; нозук, зариф
 Назокат - (арабӣ). نزاكت нозукӣ, латофат, ҳассосият; зебой
 Наима - (арабӣ). نعيمه неъмат, нозу неъмат, тавонгар
 Намоён - (форсӣ). نمايان машхур, маъруф, назаррас
 Наргис - (форсӣ). نرگس гули наргис; чашм, киноя аз чашми маҳбуба
 Насиба - (арабӣ). نصيبه қисмат, баҳра, ҳисса
 Насима - (арабӣ). نسيمه боди форами сахаргоҳ, боди нарм
 Нафиса - (арабӣ). نفيسه латиф, марғуб, нозук, дилписанд
 Начиба - (арабӣ). نجيبه шариф, асилзода, бузургзода, гиромӣ, порсо
 Нигина - (форсӣ). نگينه санги қимате, ки барои зинати чизҳо ниҳанд
 Нигора - (форсӣ). نگاره нақш, тасвир, расм; маҳбуба, маъшуқа
 Низора - (форсӣ). نزاره хароб, лоғар; суст, заиф
 Нилуфар - (форсӣ). نيلوفر гули нилуфар; кабуд, осмониранг
 Нисора - (арабӣ). نثاره фидошуда, қурбоншуда
 Нишона - (форсӣ). نشانه ёдгор аз касе; асар, аломат
 Ниҳода - (форсӣ). نهادе сиришт, тинат; бунёд, асос
 Нодира - (арабӣ). نادره ягона, беназир, беҳамто
 Нодия - (арабӣ). نادية бахшанда; шабнам; нидодиҳанда
 Нозанин - (форсӣ). نازنين зебо, қашанг; маҳбуба
 Нозира - (арабӣ). ناظره назаркунанда, назораткунанда
 Нозия - (арабӣ). نازيه ишвакунанда, нозкунанда

Ноила - (арабӣ). نائله муваффақ, ба мурод расида
 Нохида - (форсӣ). ناهده ситораи Зухра, ситораи дурахшон
 Ночида - (арабӣ). ناجده баландмартаба; ёридиҳанда; равшанкунанда
 Ночия - (арабӣ). ناجيه пирӯз, муваффақ; солим; наҷотёбанда
 Нукра - (форсӣ). نقره филизи гаронбаҳои сафедранг, сим
 Нура - (арабӣ). نوره нур, сафедӣ, рӯшноӣ
 Нурафшон - (форсӣ). نورافشان нурпош, нурафкан
 Нурбону - (форсӣ). نوربانو зани нуронӣ, кушодарӯй
 Нурия - (арабӣ). نوريه дурахшон, пурзиё, тобон, мунаввар, гармрӯ
 Нуричаҳон - (арабӣ-форсӣ). نورجهان равшан, тобон, дурахшон
 Нусайба - (арабӣ). نسيبه дорои ҳасабу насаб, шариф; номи саҳобӣ
 Обида - (арабӣ). عبده ибодаткунанда, худочӯй, зоҳида
 Одила - (арабӣ). عادلہ боадолат, боинсоф
 Озода - (форсӣ). آزاده покиза, ороставу пероста, асил ва начиб
 Ойина - (форсӣ). آئينه дилсоф, шаффоф, тоза
 Ойиша - (арабӣ). عايشه зинда, дорои зиндагии нек²⁸
 Оқила - (арабӣ). عاقله боақл, хирадманд, доно, бофаҳму идрок
 Олима - (арабӣ). عالمة соҳиби илм, донишманд, донанда
 Олия - (арабӣ). عاليه баландмартаба, боарзиш, олий, боиззат
 Олуфта - (форсӣ). آفته худоро, худпардоз
 Омила - (арабӣ). عامله амалкунанда, ичроқунандаи коре
 Омина - (арабӣ). آمينه эмин, мутмаин; номи модари Муҳаммад (с)
 Омира - (арабӣ). امره амрқунанда, фармондеҳ
 Орифа - (арабӣ). عارفه огоҳ, воқиф, порсо, доно, огоҳ
 Ороста - (форсӣ). آراسته зинатдодашуда, бо зебу зинат, мураттаб
 Осуда - (форсӣ). آسوده беғам, беташвиш, дар осоишбуда
 Отифа - (арабӣ). عاطفه дилсӯз, муҳаббат, меҳрубонӣ, меҳр
 Паймона - (форсӣ). پيمانه муоҳида, аҳд, қавлу қарор; қадах, чом
 Парварда - (форсӣ). پرورده парваришёфта, тарбияшуда
 Парвина - (форсӣ). پروينه номи ҳафт ситораи якҷои осмонӣ

---

²⁸ Номи зани Муҳаммад (с)

Парвона - (форсӣ). پروانه мисли парранда; зебо; ошик
 Парӣ - (форсӣ). پرى хубрӯ, бисёр зебо; ситоишкунанда
 Париваш - (форсӣ). پريوش паримонанд, мисли парӣ, паривор
 Паризода - (форсӣ). پريزاده бисёр зебо, бисёр хушрӯй
 Паринамо - (форсӣ). پرينما парирӯй, зебо, соҳибчамол
 Париноз - (форсӣ). پريناز бо ишваю нози париёна
 Парисимо - (форсӣ). پريسима парирӯй, хушрӯй, соҳибчамол
 Паричеҳра - (форсӣ). پريچهره зебо, хушгил, парисон
 Пероя - (форсӣ). پيرايه ороиш, зевар
 Покиза - (форсӣ). پاکيزه пок, озода, тоза, соф
 Равза - (арабӣ). روضه боғ, гулзор
 Радифа - (арабӣ). رديفه ҳамсаф, ҳамқатор, ҳамрада
 Раиса - (арабӣ). رئيسه сардор, сарпараст, идорақунанда
 Райҳона - (арабӣ). ريحانه як навъ гиёҳи хушбӯй, нозбӯй
 Рамзия - (арабӣ). رمزيه борамз, пӯшида
 Рафиқа - (арабӣ). رفيقه дӯст, ҳамдам, ҳамнишин
 Рафоат - (арабӣ). رفاعت меҳрубонӣ, шафқат
 Раҳшона - (форсӣ). رخشانه раҳшанда, дурахшанда, тобон
 Раҳима - (арабӣ). رحيمه меҳрубон, раҳмқунанда (сифати Худо)
 Раҳмона - (арабӣ). رحمانه бахшоянда, раҳмқунанда (сифати Худо)
 Раъно - (арабӣ). رعا зебо, хубрӯй, дилкаш, мулоим
 Рисола - (арабӣ). رساله мактуб, нома, хат
 Робиъа - (арабӣ). رابعه ба маънои духтари чорум дар оила; некхол
 Ровия - (арабӣ). راويه нақлқунанда, ривоятқунанда
 Розия - (арабӣ). راضيه хушнуд, хурсанд; қонё, розӣ; писандида
 Роида - (арабӣ). رائده раҳнамо, пешво; чӯянда, паёмовар
 Ромина - (форсӣ). رامينه оромӣ боадаб; шод, хурсанд
 Ромиша - (форсӣ). رامشه ором, бароҳат; шод, хуш; суруд, нағма
 Рофиъа - (арабӣ). رافعه баландқунанда, ҳамлқунанда
 Роҳила - (арабӣ). رحيله кӯчқунанда; серҳаракат, чуству чолок
 Рошида - (арабӣ). راشده оқил; роҳнамо; диндор
 Рувайда - (арабӣ). رويده ором; меҳрубон, мулоим
 Рудоба - (форсӣ). رودابه фаҳрқунанда, боланда; бехтарин фарзанд

Руйина - (форсӣ). روينه маҳкам, сахт, бобардошт
 Руқия - (арабӣ). رقيه марвориди обдор; номи духтари Муҳаммад (с)
 Румия - (арабӣ). روميه мансуб ба Рум, румизан
 Руфайда - (арабӣ). رفیده мавзун раванда, ҳамвор хироманда
 Рухсора - (форсӣ). رخساره рӯй, рух, гуна, чехра
 Рӯҳафзо - (форсӣ). روح افزا чонбахш, ҳаловатовар, зиндадилкунанда
 Рӯҳия - (арабӣ). روحيه хушаҳвол, ҳоли хуб, болида
 Рӯъё - (арабӣ). رؤيا хоб, он чӣ дархоб дида шавад, орзу
 Сабзина - (форсӣ). سبزینه сабзранг, гандумгун
 Сабоҳат - (арабӣ). صباحت зебой, хубрӯй
 Савда - (арабӣ). سوده сарват; бузург; сиёхранг; зани Муҳаммад (с)
 Саврӣ - (арабӣ). ثورى сурх, сурхранг, гули сурх
 Савсан - (форсӣ). سوسن як навъи гули рангоранги зебо
 Садаф - (арабӣ). صدف навъи моддаи дурахшони қиматбаҳо
 Садбарг - (форсӣ). صديبرگ гули сербарги хушбӯй
 Садокат - (арабӣ). صداقت дӯстии самимӣ, дӯстӣ, вафодорӣ
 Сайёра - (арабӣ). سياره сайркунанда, гарданда, кавкаб
 Саёҳат - (арабӣ). سياحت сайр, гардиш, сафар, ҷаҳонгардӣ
 Саида - (арабӣ). سعيده саодатманд, хушбахт, нек, муборак
 Сайлона - (арабӣ). سيلانه ҷоришавӣ, оби ҷорӣ
 Сайфия - (арабӣ). سيفه шамшер
 Сайфура - (арабӣ). سيفوره матои абрешимини нафис
 Сакина - (арабӣ). سكينه оромиш, оҳистагӣ; осудагӣ
 Салима - (арабӣ). سليمه солим, саломат, сиҳат
 Салмо - (арабӣ). سلما солим; маъшуқа; номи саҳобӣ
 Саломат - (арабӣ). سلامت тандуруст, сиҳат, солим
 Самина - (арабӣ). ثمينه гаронбаҳо, қимат
 Самира - (арабӣ). صميره сухангӯ дар шаб, ҳамдам, зани гандумгун
 Санавбар - (арабӣ). صنوبر қадбаланд, хушқомат
 Санам - (арабӣ). صنم маъшуқа, зани зебову дилбар
 Сания - (арабӣ). ثنيه сутуда, мадҳшуда, баландмақом
 Саодат - (арабӣ). سعادت хушбахтӣ, некбахтӣ, бахт
 Сарвиноз - (форсӣ). سروناز чун сарв нозанда, қадбаланд, хушрафтор

Сафина - (арабӣ). سفينه кишти; баёз (сафедӣ, тароват)

Сафия - (арабӣ). صفيه пок, дӯсти мухлис; номи зани Муҳаммад (с)

Сахия - (арабӣ). سخيه саховатманд, кушодадаст

Саҳла - (арабӣ). سهله нарму осон, хушахлоқ; номи саҳобӣ

Саъдия - (арабӣ). سعديه саодатманд, хушбахт, бобаракат

Сиддиқа - (арабӣ). صديقه ростгӯй, садоқатманд, муътамад

Силсила - (арабӣ). سلسله баҳампайваста; авлод, хонадон

Симина - (форсӣ). سيمينه симин, нуқрагин

Ситора - (форсӣ). ستاره кавкаб, ахтар, дурахшанда

Собира - (арабӣ). صابره сабрқунанда, батоқат

Собита - (арабӣ). ثابتة устувор, маҳкам, пойдор

Содиқа - (арабӣ). صادقه росткор, самимӣ, вафодор

Содира - (арабӣ). صادره берун бароянда, воқеъгардида

Соима - (арабӣ). صايمه рӯзадор, тақводор, порсо

Соира - (арабӣ). سائره сайрқунанда; машхур, маъруф

Сокина - (арабӣ). ساكنه бошанда, икоматқунанда дар ҷо, ором

Солеҳа - (арабӣ). صالحه покдил, покдоман, нек, некӯкор

Солора - (арабӣ). سالاره сардор, пешво

Соро - (арабӣ). سارا холис, пок, ноб; номи зани Иброҳим (а)

Сотира - (арабӣ). ساتره пӯшонанда, пинҳонқунанда, рӯпӯшқунанда

София - (арабӣ). صافيه тоза, покиза, поксират, поктинат

Соҳиба - (арабӣ). صاحبه дорандаи чизе, молик

Сочида - (арабӣ). ساجده сачдақунанда, ибодатқунанда

Субҳия - (арабӣ). صبحيه бомдод, сапедадам; оғоз, ибтидо

Сувайба - (арабӣ). ثويبه либосча; гурӯҳ; номи саҳобӣ

Сувайда - (арабӣ). سويدة зариф ва нозуқандом

Судоба - (форсӣ). سودابه ситоишгари дурахшон

Сулҳия - (арабӣ). صلحيه тарафдори ошғӣ ва осоиштагӣ, сулҳпарвар

Сумайро - (арабӣ). سميرا зани гандумгун

Сумайя - (арабӣ). سميه баланд, бартар; номи саҳобӣ

Суман - (форсӣ). سمن гулест сафедбарги хушбӯй, ёсуман

Сунбула - (форсӣ). سنبله хӯшаи чав, гандум, моҳи тақвими шамсӣ

Сурайё - (арабӣ). ثريا галаситорҳо дар осмон, баландии осмон

Сурма - (форсӣ). سرمه моддаи ороишӣ барои чашм
 Суханоро - (форсӣ). سخن آرا суханвар, хубу фасеҳ гапзананда
 Сухайло - (арабӣ). سحیلا нарм, мулоим; осон
 Табассум - (арабӣ). تبسم нимҳанда, лабҳанд
 Тавҳида - (арабӣ). توحیده Худои якаву ягонаро парастанда
 Тайиба - (арабӣ). طيبة пок; бахшанда; хушахлоқ
 Таманно - (арабӣ). تمنا орзу, ҳавас, умед, ноз, карашма, ишва
 Танвира - (арабӣ). تنويره равшанкунанда, мунавваргардонанда
 Таскина - (арабӣ). تسکينه оромкунанда, тасаллодеҳ, дилбардор
 Таҳмина - (форсӣ). تخمينه таҳминкунанда, ба гумон муайянкунанда
 Таҳсина - (арабӣ). تحسینه таъриф, офарингӯӣ, некӯ гуфтан
 Ташрифа - (арабӣ). تشریفه бузург доштан, бузургқадр гардонидан
 Таърифа - (арабӣ). تعريفه ситоиш, таҳсин; шиносондан, огоҳонидан
 Товус - (арабӣ). طاوس як навъ парандаи хеле зебо
 Толиба - (арабӣ). طالبه хоҳон, талабгор, донишчӯӣ
 Тоҳира - (арабӣ). طاهر пок аз айбу нуқс ва начосат, покиза
 Точуннисо - (форсӣ-арабӣ). تاج النسا тоҷи занон, беҳтарини занон
 Тӯтиё - (форсӣ). توتیا санги сурма, ки ба чашм кашанд; чизи камёб
 Тӯҳфа - (арабӣ). تحفه ҳадя, бахшиш, раҳовард, савғо
 Умеда - (форсӣ). امیده чашмдошт, интизор, эътимод, боварӣ
 Умрия - (арабӣ). عمریه рафиқи абадӣ, рафиқи доимӣ, ҳамсар
 Унайса - (арабӣ). انيسه ҳамдам, унгирифта, мунис; номи саҳобӣ
 Фавзия - (арабӣ). فوزیه ғолиб, пирӯз; растагор; муваффақ
 Файзия - (арабӣ). فيضه фйздиҳанда, пурхайр, фйзбахш
 Фарангис - (форсӣ). فرنگيس маҳбуби ҳама, дӯстдошта
 Фараҳангез - (ар-форсӣ). فرح انگيز шодибахш, хушҳолкунанда
 Фараҳзо - (ар-форсӣ). فرحزا он ки шодиро зиёд кунад, сурурафзо
 Фараҳноз - (арабӣ-форсӣ). فرحناز хушҳолу танноз
 Фарзона - (форсӣ). فرزانه оқил, донишманд, ҳаким
 Фарида - (арабӣ). فريده ягона, якто, бемисл; нафис; гаронқимат
 Фариза - (арабӣ). فريضة амру супоришҳои Худо, вазифаи ҳатмӣ
 Фаришта - (форсӣ). فرشته малоика, беайбу нуқсон, зебо
 Фархунда - (форсӣ). فرخنده муборак, нек, фаррух, саодатманд

Фарҳона - (арабӣ). فرحانه хушҳол, шод, масрур
 Фатҳия - (арабӣ). فتحيه пирӯз, муваффақ, ғолиб
 Фаҳрия - (арабӣ). فخريه ифтихоркунанда, фаҳркунанда, нозанда
 Фаҳима - (арабӣ). فهميه доно, фаҳмида, бофаҳм
 Фируза - (форсӣ). فيروزه санги гаронбаҳои осмониранг
 Фозила - (арабӣ). فاضله соҳиби фазлу камол, донишманд, доно
 Фоиза - (арабӣ). فائزه пирӯз, муваффақ
 Фоиқа - (арабӣ). فانقه беҳтарин, аъло, бартар
 Фотима - (арабӣ). فاطمه худро аз гуноҳон боздоранда²⁹
 Хадича - (арабӣ). خديجه номи ҳамсари Муҳаммад (с)
 Хайруннисо - (арабӣ). خيرالنسا хубтарин ва нектарини занон
 Хайрия - (арабӣ). خيريه нафъ, хубӣ, некӣ, салоҳ
 Хиромон - (форсӣ). خرامان бо нозу виқору хиром роҳраванда
 Холида - (арабӣ). خالده ҷовид, доимӣ, намиранда
 Холиса - (арабӣ). خالصه соф, пок, сара; хосу баргузида
 Хотима - (арабӣ). خاطمه анҷом; фарзанди охиринаи оила
 Хотира - (арабӣ). خاطره ёддошт, ёдбуд, ёдоварӣ, ёд
 Хуршеда - (форсӣ). خورشيد офтоб, меҳр, шамс
 Хушнамо - (форсӣ). خوشنما зебо, ситорагарм, ҷозиб
 Хучаста - (форсӣ). خجسته нек, хуб, хуш, муборак
 Ҳабиба - (арабӣ). حبيبه дӯстдошта, дӯст, маъшуқа, маҳбуба
 Ҳавво - (арабӣ). حوا зиндагӣ; ҳамсари Одам (а)
 Ҳадика - (арабӣ). حديقه боғ, боғи атрофаш деворкардашуда
 Ҳадиса - (арабӣ). حديثه нав, тоза, нақл, ривоят
 Ҳадия - (арабӣ). هديه тӯҳфа, бахшиш, савғо
 Ҳакима - (арабӣ). حكيمة донову зирак, донишманд, устувор
 Ҳақиқа - (арабӣ). حقيقه лоиқ, сазовор, шоиста, муносиб
 Ҳалила - (арабӣ). حليله зан, завҷа, зани қонунӣ, зани ҳалолӣ
 Ҳалима - (арабӣ). حليمه нармдил, хушхулқ, боақл, бурдбор
 Ҳамдия - (арабӣ). حمديه ситоишкунанда, сипоскунанда

²⁹ Номи духтари Муҳаммад (с)

Ҳамида - (арабӣ). حميده писандида, хуб, сутуда, ситоишшуда
 Ҳангома - (форсӣ). هنگامه маърака, воқеа; замон, мавсим
 Ҳанифа - (арабӣ). حنيفه диндори ҳақиқӣ, собитқадам дар дин; пок
 Ҳасно - (арабӣ). حسناء бисёр зебо; порсо, боиффат; хуб
 Ҳассона - (арабӣ). حسانه бисёр неку ва зебо; зинатдиҳанда
 Ҳафиза - (арабӣ). حافظه ниғаҳбон, ниғаҳдор, ҳимояткунанда
 Ҳафса - (арабӣ). حفصه шер; номи ҳамсари Паёмбар (с)
 Ҳилола - (арабӣ). هلاله моҳи нав, камонабрӯ
 Ҳодия - (арабӣ). حاديه раҳнамо, роҳнишондиҳанда, ҳидояткунанда
 Ҳония - (арабӣ). هانئيه ҳадя; хушҳол, шодмон, хушбахт
 Ҳочар - (арабӣ). هاجر номи зани Иброҳим (а)
 Ҳумайро - (арабӣ). هميرا сафед, сурху сафед; номи саҳобӣ
 Ҳумо - (арабӣ). هما фархунда; номи парандае (мурғи бахт)
 Ҳурия - (арабӣ). حوريه зани биҳиштӣ, дӯшиза
 Ҳусния - (арабӣ). حسنيه зебо, хушрӯй; боимтиёз, бартар
 Ҳусно - (арабӣ). حسنا нек, хуб, зебо
 Ҷавлона - (форсӣ). جولانه бо рафтори хиромон ҳаракаткунанда
 Ҷавҳара - (арабӣ). جوهره санги қиматбаҳо, алмос, марворид, ёқут
 Ҷаманафрӯз - (форсӣ). چمن افروز равшанкунандаи боғу бўстон
 Ҷамангул - (форсӣ). چمنگل гуле аз гулҳои чаман
 Ҷаманоро - (форсӣ). چمنارا ороишгар ва зинатдиҳандаи чаман
 Ҷамила - (арабӣ). جميله хушрӯ, зеборӯ, соҳибҷамол, нақ
 Ҷаннат - (арабӣ). جنت биҳишт, макони озодӣ ва хушбахтӣ
 Ҷасома - (арабӣ). جسمه меҳтар, бузург, тануманд; сарвар; ҳалим
 Ҷилва - (арабӣ). جلوه тобон, дурахшон, ҷилобахшо
 Ҷозиба - (арабӣ). جاذبه ба худ ҷалбкунанда, дилрабо, мафтункунада
 Ҷолиба - (арабӣ). جالبه ба худ кашанда, ҷалбкунанда, ҳавасангез
 Ҷонафзо - (форсӣ). جانفزا рӯҳафзо, фараҳбахш, роҳатбахш, ҳаётбахш
 Ҷонона - (форсӣ). جانانه маҳбуба, маъшуқа
 Ҷория - (арабӣ). جاريه духтар, духтари ҷавон; канизак, хидматгор
 Ҷувайрия - (арабӣ). جويزيه каниз, дӯшиза; номи зани Муҳаммад (с)
 Шабафрӯз - (форсӣ). شب افروز шабро равшанкунанда
 Шаббода - (форсӣ). شباده насими форами шабона, боди сабук

Шабнам - (форсӣ). شبنم наме, ки шабона ба рӯи гиёҳу гулҳо резад
 Шавқия - (арабӣ). شوقيه рағбаткунанда, иштиёқманд, майли зиёд
 Шамила - (арабӣ). شميلة қиёфа, намуди берунӣ; хислатҳои нек
 Шамима - (арабӣ). شميمة хушбӯй, бӯи хуш
 Шамсия - (арабӣ). شمسيه офтоб, хуршед, меҳр; чатр, соябон
 Шарифа - (арабӣ). شريفه соҳиби шараф ва ифтихор; поку муқаддас
 Шарқия - (арабӣ). شرقيه духтари шарқӣ, ховарӣ
 Шарора - (арабӣ). شراره оташпораҳои чаҳанда
 Шарофат - (арабӣ). شرافت бузургқадрӣ, бошарафӣ, обрӯмандӣ
 Шафия - (арабӣ). شفيعه шафоаткунанда, восита
 Шафиқа - (арабӣ). شفيعه меҳрубон, дилсӯз
 Шафоат - (арабӣ). شفاعت талаби афв ё ёрмандии касе барои касе
 Шаҳзода - (форсӣ). شهزاده шоҳдухар, малика, подшоҳдухтар
 Шаҳира - (арабӣ). شهيره маъруф, машхур, номдор
 Шаҳло - (арабӣ). شهلا зани мешчашм, чашми сиёҳи калони зебо
 Шаҳноза - (форсӣ). شهنازه соҳиби фароғат ва ҳаловати шоҳона
 Шоҳида - (арабӣ). شاهده шоҳид, гувоҳидиҳанда
 Шаҳрия - (арабӣ). شهريه моҳтоб, моҳ
 Ширин - (форсӣ). شيرين дилкаш, дилписанд, зебо
 Шифо - (арабӣ). شفا даво, дармон, тандурустӣ; илоҷ
 Шодия - (форсӣ). شاديه хушнуд, хурсанд, хушхол
 Шоира - (арабӣ). شاعره зане, ки шеър менависад, зани шеърғӯянда
 Шоиста - (форсӣ). شايسته сазовор, лоиқ, муносиб, шоён
 Шокира - (арабӣ). شاکره шукркунанда, сипосгузор, миннатдор
 Шомила - (арабӣ). شامله фарогиранда, дарбаргиранда
 Шоҳина - (форсӣ). شاهينه навъи парандаи шикорӣ; далер, диловар
 Шукрия - (арабӣ). شكريه номаи миннатдорӣ, сипосгузорӣ
 Шукрона - (арабӣ). شکرانه сипосгузорӣ, миннатдорӣ, ташаккур
 Шукуфа - (форсӣ). شکوفه гули дарахти мева
 Шукӯҳа - (форсӣ). شکوهе боҳашамат, шавкат, қалол, қудрат
 Шӯҳра - (арабӣ). شهره машхур, номдор, овозадор
 Яғона - (форсӣ). يگانه танҳо, якка, беҳамто, бемисл, беназир

Номҳои Худованд

Худованди бузург соҳиби номҳои нек аст, ки тавассути онҳо дар ибодоти муслимин зикр карда мешавад ва онҳо баёнгари сифоти Ё мебошанд. Дар Қуръони Карим омадааст: **“Ва Худовандро номҳои зебост. Пас Ёро бо он номҳо бихонед...”**(Сураи Аъроф, ояти 180). Шумори номҳои Худоро Пайғамбари ислом (с) муайян намуда, дар ҳадис мефармояд: *“Ҳамоно Худовандро наваду нӯҳ ном аст, ҳар касе онҳоро ҳифз кунад, дохили ҷаннат шавад”*. (Ҳадис аз Имом Бухорӣ ба ривояти Абухурайра (р)). Зикр навъе аз ибодат буда, номҳои Худованд баёни сифоти олии Ёянд ва Ёро тавассути онҳо ёд кардану парастидан адои ин навъи ибодат мебошад. Муҳаммад (с) дар ҳадис мефармоянд: *“Ба дурустӣ Худованд наваду нӯҳ исм дорад, касе, ки онҳоро бишуморад ва зикр кунад, ворида бихишт мешавад”*.

Машхуртарин исмҳои Худованд бар ҳасби ривояти Тирмизӣ (р) аз инҳо иборатанд: “Хувал Аллоҳу лазӣ ло илоҳа ило ҳувар Раҳмонур Раҳимул Маликул Қудусул Саломул Муъминул Муҳайминул Ёзизул Ҷабборул Мутақаббирул Холикул Бориул Мусаввирул Ғаффурул Қаҳҳорул Ваҳҳобул Раззокул Фаттоҳул Ёалимул Қобизул Боситул Хофизур Рофиъул Муиззул Музилул Самиъул Басирул Ҳакимул Ёадлул Латифул Хабирул Ҳалимул Ёазимул Ғафуруш Шакурул Ёалиюл Кабирул Ҳафизул Муқитул Ҳасибул Ҷалилул Каримур Рақибул Муҷибул Восиъул Ҳакимул Вадудул Мачидул Боисуш Шаҳидул Ҳаққул Вакилул Қавиюл Матинул Валиюл Ҳамидул Муҳсиюл Мубдиул Муъидул Муҳйил Мумитул Ҳайюл Қаюмул Вочидул Мочидул Воҳидул Самадул Қодирул Муқтадирул Мутақаддамул Муаххарул Аввалул Охирул Зоҳирул Ботинул Волиюл Мутаъолиюл Баррут Таввобул Мунтақимул Афуввур Рауфул Моликул мулки Зулҷалоли вал икромил Муқситул Ҷомиъул Ғаниюл Муғниюл Мониъул Зоррун Нофиъун Нурул Ҳодиюл Бадиъул Боқиюл Ворисур Рашидус Сабур”.

Асмои хуснои (номҳои зебои) Худованд бехтарин ва писандидатарин васила барои зикри Ё ва навъе аз ибодат буда, тавассути ин номҳо ба ин тариқ дуо намудан афзалият дорад: “Ё

Ғафур, ағфирлӣ!, Ё Раҳим, арҳамнӣ!, Ё Ҳафиз, ихфазнӣ!, Ё Раззоқ, разакнӣ!... (Яъне: “Эй Бахшанда, маро бубахш, Эй Раҳмкунанда, бар ман раҳм намо, Эй Муҳофизаткунанда, маро ҳифз кун!, Эй Ризқдиханда, маро ризқ деҳ!...”).

Аллоҳ - الله - Худои ягона ва офарандаи кулли мавҷудот
Ар-Раҳмон - الرحمن - бахшоянда, меҳрубон бар махлуқот
Ар-Раҳим - الرحيم - раҳмкунанда бар махлуқот
Ал-Малик - الملك - соҳибу фармонравои ҳамаи оламу махлуқот
Ал-Қуддус - القدوس - муқаддас, холис аз костагиву гуноҳон
Ас-Салом - السلام - сулҳу рифоҳу оромишдиханда бар махлуқот
Ал-Муъмин - المؤمن - имондиханда ва эминдорандаи махлуқот
Ал-Муҳаймин - المهيمن - ниғаҳбону ҳомии махлуқот
Ал-Азиз - العزيز - пуриқтидор, ғолибу чирадаст бар ҳама
Ал-Қаббор - الجبار - мутеъкунанда, муқовиматнопазир
Ал-Мутақаббир - المتكبر - бартар аз ҳама махлуқот
Ал-Холиқ - الخالق - халқкунандаи тамоми мавҷудот
Ал-Борӣ - البارى - офаридгор ва созандаи махлуқоту мавҷудот
Ал-Мусаввир - المصور - шаклдиханда ва меъмори мавҷудот
Ал-Ғаффор - الغفار - бахшанда ва омурзандаи гуноҳони махлуқот
Ал-Қаҳҳор - القهار - ҳукмкунанда танҳо ба иродаи хеш
Ал-Ваҳҳоб - الوهاب - хайру неъматдиханда бар махлуқот
Ар-Раззоқ - الرزاق - тақсимкунандаи неъматҳои бар махлуқот
Ал-Ғаттоҳ - الفتاح - кушояндаи асрор ва мушкилоти махлуқот
Ал-Ўалим - العليم - донандаи ҳама чиз
Ал-Қобиз - القابض - кам ва маҳдудкунандаи ҳар чиро, ки хоҳад
Ал-Босит - الباسط - зиёдкунандаи ҳар чизро, ки хоҳад
Ал-Хофиз - الخافض - залилкунандаи ҳар касеро, ки хоҳад
Ар-Рофеъ - الرافع - баландбардорандаи ҳар касеро, ки хоҳад
Ал-Муиз - المعز - тақвият ва нусратдихандаи ҳар киро, ки хоҳад
Ал-Музил - المذل - хору заифкунандаи ҳар касеро, ки хоҳад
Ас-Сомеъ - السميع - шунавандаи ҳама гуна сухани махфию ошкор
Ал-Басир - البصير - бинандаи ҳама ошкору ниҳон

Ал-Ҳакам - الحكم - довар ва ҳама ҳукм Ёрост
 Ал-Адл - العدل - боадл ва адолат дар дасти Ёст
 Ал-Латиф - اللطيف - соҳиби лутфи беандоза дар нисбати махлуқот
 Ал-Ҳабир - الخبير - бохабар аз ҳама ошқору ниҳон
 Ал-Ҳалим - الحليم - боҳилму нармдил дар нисбати махлуқот
 Ал-Азим - العظيم - бузург бениҳояту беандоза
 Ал-Ғафур - الغفور - афвкунандаи гуноҳон
 Аш-Шакур - الشكور - муташаккир нисбат ба бандағони мутеъ
 Ал-Ъалӣ - العلى - мутаол, беҳудуд баланду олӣ
 Ал-Кабир - الكبير - бузург ва чизе бо Ё баробар нест
 Ал-Ҳафиз - الحفيظ - муҳофизаткунандаи ҳамаи мавҷудот
 Ал-Муқит - المقيت - фароҳамсозандаи ҳастии махлуқот
 Ал-Ҳасиб - الحسيب - кифояткунанда барои бандагон
 Ал-Ҷалил - الجليل - шукӯҳманд ва бенуқсу бошаҳомат
 Ал-Карим - الكريم - саховатманде, ки дар карамаш коҳиш нест
 Ар-Рақиб - الرقيب - назораткунанда ба ҳоли махлуқот
 Ал-Муҷиб - المجيب - мушфиқу посухдиҳанда ба дархости бандагон
 Ал-Восеъ - الواسع - ҳамаро фарогирифта
 Ал-Ҳаким - الحكيم - донишмандтарин
 Ал-Вадуд - الودود - дӯстдори бандағони содиқи хеш
 Ал-Мачид - المجيد - бошараф, бошукӯҳ, начиб
 Ал-Боис - الباعث - зиндакунанда дар рӯзи Қиёмат
 Аш-Шаҳид - الشهيد - шоҳиди аъмоли бандагон дар охираат
 Ал-Ҳақ - الحق - ҳақ ва барқароркунандаи ҳақиқат
 Ал-Вакил - الوكيل - ваколатманд, оне, ки қобили эътимод аст
 Ал-Қавӣ - القوى - муқтадир, соҳиби иқтидори мутлақ
 Ал-Матин - المتين - устувор, барои тасмимаш ба василае бениёз
 Ал-Валӣ - الولى - дӯстдори бандағони бовафои худ
 Ал-Ҳамид - الحميد - лоиқи мадҳу ситоиш
 Ал-Муҳсӣ - المحصى - ҳисобдор, барои ҳама ҳад муқарраркунанда
 Ал-Мубдӣ - المبدئ - бунёдгузор, ҳамаро бо хиради худ офаранда
 Ал-Муъид - المعيد - баргардонандаи зиндаҳо ба мурдаҳо ва баръакс
 Ал-Муҳйӣ - المحيى - ҳаётбах ва зиндагардонанда баъд аз марг

Ал-Мумит - المميت - миронандаи махлуқоташ баъди ҳаёт
 Ал-Ҳай - الحى - зинда, ҳамешаву ҷовид зинда
 Ал-Қаюм - القيوم - мустақил, новобаста аз касеву бениёз ба чизе
 Ал-Воҷид - الواجد - давлатманд, оне, ки ҳама дорой аз Ўст
 Ал-Мочид - الماجد - шукӯҳманд, соҳиби азамати бузург
 Ал-Воҳид - الواحد - якка, ягона, касе бо Ў баробар нест
 Ас-Самад - الصمد - абадӣ ва тағйирнопазир, мустақил
 Ал-Қодир - القادر - тавоно, қодир ба офаридану нобуд кардан
 Ал-Муқтадир - المقtedir - абарқудрат, касе иқтидори Ўро надорад
 Ал-Муқаддим - المقدم - наздиккунандаи бандағони маҳбуби худ
 Ал-Муаххир - المؤخر - дуркунандаи бандағони бадкор аз хеш
 Ал-Аввал - الأول - ибтидокунандаи хилқат ва ҷовидонӣ
 Ал-Охир - الآخر - интиҳодиҳандаи хилқат ва ҷовидонӣ
 Аз-Зоҳир - الظاهر - ошкор, дар ҳама ҷо зоҳир
 Ал-Ботин - الباطن - махфӣ дар чашм, зоҳир бо нишонаҳояш
 Ал-Воли - الوالى - ҳоким, ҳукмфармои ҳама мавҷудот
 Ал-Мутаъоли - المتعالى - олитарин, болотар аз дарки махлук
 Ал-Барр - البر - нақӯроу меҳрубон барои бандағони содик
 Ат-Таввоб - التواب - тавбапазири бандағони хеш
 Ал-Мунтақим - المنتقم - мучозоткунанда, интиқомгир аз бадкорон
 Ал-Афув - العفو - авфкунандаи бандағон
 Ар-Рауф - الرؤوف - меҳрубон, дилсӯз
 Малику Мулк - مالك الملك - шаҳаншоҳи тамоми офаридагонаш
 Зулчалолу Валиқром - ذو الجلال والإكرام - соҳиби азамату илтифот
 Ал-Муқсит - المقسط - боадолат, дар ҳама кораш одил аст
 Ал-Ҷомеъ - الجامع - чамъкунандаи махлуқот барои подоши аъмол
 Ал-Ғанӣ - الغنى - доро, бениёз ва махлуқоташ ниёзманди Ў
 Ал-Муғнӣ - المغنى - ғанигардонанда касеро, ки хоҳад
 Ал-Монеъ - المانع - манъкунанда, боздоранда аз роҳи бад
 Аз-Зор - الضار - азбайнбаранда, нобудкунанда қабоили бадкорро
 Ан-Нофеъ - النافع - нафърасонанда касеро, ки хоҳад
 Ан-Нур - النور - равшанкунандаи роҳ барои бандағонаш
 Ал-Ҳодӣ - الهادى - ҳидояткунанда ба роҳи рост

Ал-Бадеъ - البديع - офаринанда, мухтареъи офаридаҳояш
Ал-Боқӣ - الباقي - абадӣ, ҷовид, фанонопазиранда, абадбоқӣ
Ал-Ворис - الوارث - вориси ҳамаи офаридаҳояш
Ар-Рашид - الرشيد - ба роҳи росту ҳақ баранда
Ас-Сабур - الصبور - бурдбор, босабр, мӯҳлатдиҳанда

Мундарича

Сарсухан -----	3 - 8
Номҳои мардона -----	9 - 28
Номҳои мардона бо “Аллоҳ” -----	29 - 31
Номҳои мардона бо пасванди “дин” -----	32 - 33
Номҳои мардона бо пешванди “абд” -----	34 - 36
Номҳои занона -----	37 - 53
Номҳои Худованд -----	54 – 58
Мундарича -----	59

НОМНОМА

Мураттиб Ашраф Акрам

HOMHOMA

@kitobju